

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUČ

Ústav právních nauk

Gabriela Charbuláková, DiS

Závazky ze smluv uzavíraných se spotřebitelem

The Consumer Contracts Obligations

Bakalářská práce

Vedoucí práce: JUDr. Blanka Vítová, Ph.D., LL. M.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze uvedené informační zdroje.

Olomouc .....

vlastnoruční podpis

Děkuji JUDR. Blance Vítové Ph.D., LL. M. za odborné vedení, podporu, a cenné rady při zpracování bakalářské práce

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	8
1.1 Ochrana spotřebitele.....	8
1.2 Spotřebitel.....	15
1.3 Podnikatel.....	18
1.4 Právo spotřebitele.....	20
1.5 Spotřebitelská smlouva.....	23
2 SMLOUVY UZAVÍRANÉ SE SPOTŘEBITELEM.....	27
2.1 Všeobecná ustanovení.....	27
2.2 Smlouvy uzavírané adhezním způsobem.....	33
2.2.1 Definice.....	33
2.2.2 Kontrakční strany.....	34
2.2.3 Podmínky uvedené mimo text smlouvy.....	35
2.2.4 Speciální formy a typy adhezních smluv.....	36
2.2.5 Shrnutí.....	37
2.2.6 Možnosti obrany slabší strany.....	38
2.3 Závazky ze smluv uzavíraných distančním způsobem a uzavíraných mimo obchodní prostory.....	39
2.3.1 Obecná ustanovení.....	40
2.3.2 Odstoupení od smlouvy.....	42
2.3.3 Neobjednané plnění.....	44
2.3.4 Společná ustanovení.....	45
2.3.5 Zvláštní ustanovení.....	46
2.3.6 Finanční služby.....	50
2.3.7 Shrnutí.....	54
2.4 Smlouvy o dočasném užívání ubytovacího zařízení „Timeshare“.....	55
2.5 Další smlouvy.....	61
2.5.1 Kupní smlouva.....	62
2.5.2 Smlouva o dílo.....	63
2.5.3 Zájezd.....	64
ZÁVĚR.....	67

ANOTACE.....	68
SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ	70
SEZNAM ZKRATEK.....	74
SEZNAM PŘÍLOH.....	75
PŘÍLOHY	76

ÚVOD

Právo je soubor pravidel, jakými by se občané žijící v dané společnosti měli řídit. Postavení jednotlivých účastníků občanskoprávních vztahů bohužel není na stejné úrovni, a proto je důležité regulovat právní úpravu a stanovit pravidla tak, aby tyto rozdíly byly ošetřeny a bylo možné řešit případné konflikty či problémy vzniklé z těchto vztahů. Nejčastějším příkladem nerovného postavení účastníků je vztah podnikatele a spotřebitele, kdy je spotřebitel považován za stranu slabší; spotřebitel platí v těchto vztazích za méně informovaného neprofesionála, který jedná v dobré víře a mimo rámec své podnikatelské či profesní činnosti.

Práva spotřebitelů bývají podnikateli často porušována při uzavírání a plnění závazků vzniklých z tzv. spotřebitelských smluv. Velmi jednoduše řečeno, spotřebitelská smlouva je jakákoliv smlouva, jejímiž stranami jsou spotřebitel a podnikatel; z nejčastěji používaných smluv mohu jmenovat smlouvu kupní, smlouvu o dílo či cestovní smlouvu. Ve světě informačních technologií se čím dál tím častěji setkáváme s možností uzavírat smluvní vztahy tzv. na dálku – telefonicky či přes internet a to nejen v rámci ČR, ale prakticky v rámci celého světa. Forma uzavření smlouvy na dálku je pro spotřebitele velmi pohodlná a rychlá, nicméně skýtá mnohá úskalí ve formě nepřesných informací a nejasných ustanovení, které mohou mít pro spotřebitele nepříjemné následky.

Právní úprava ochrany spotřebitele se orientuje zejména na sporné situace a nekalé praktiky podnikatelů, nicméně je velice důležité, aby spotřebitel nezůstával v roli pasivní, ale aktivně si vyhledával dostupné informace, znal svá práva a domáhal se zjednání nápravy v případě jejich porušení.

Přestože je v médiích velmi často, v televizních publicistických či zpravodajských relacích prakticky denně, řešena otázka ochrany spotřebitelských práv, je informovanost spotřebitelů stále nedostatečná a je až neuvěřitelné, jak naivní může spotřebitel být.

Se vstupem do Evropské unie je ČR povinna řídit se a postupně začleňovat unitární předpisy do svého právního řádu, předpisy týkající se ochrany spotřebitele samozřejmě nevyjímaje. Inkorporace unitární regulace ochrany spotřebitele probíhala postupně, formou novelizace stávajících českých předpisů. Nejen v souvislosti s přejímáním předpisů EU, ale

i z důvodu sjednocení a aktualizace probíhaly v posledních letech práce na sestavení nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb. (dále jen NOZ), který vstoupí v účinnost 1. 1. 2014.

Cílem této bakalářské práce je podrobný pohled na spotřebitelské smlouvy metodou komparace ustanovení nově navrženého zákona se stávající právní úpravou; přiblížení problematiky laické veřejnosti a vyvození určitých pravidel řešení zadané problematiky, která mohou napomoci při řešení často se vyskytujících právně obtížných, avšak málo publikovaných právních problémů, ale také zásadních rozhodnutí a jejich dopadů v praxi.

V práci se zaměřím na vymezení základních pojmů, jakými jsou: ochrana spotřebitele, spotřebitelská smlouva, spotřebitel, podnikatel, práva spotřebitele. Hlavní část pak bude věnována jednotlivým spotřebitelským smlouvám, způsobům jejich uzavírání, povinnostem smluvních stran a závazkům z nich plynoucí a jejich zániku; zaměřím se rovněž na zakázaná a nepřiměřená ujednání v těchto smlouvách. Existující problematiku daného tématu budu zpracovávat z pohledu právní úpravy a současné praxe, dle relevantních právních principů a norem, související literatury a z ní vyplývající pohled na zpracovávaný problém. Některá ustanovení právních předpisů se pokusím vysvětlit rovněž za použití relevantní judikatury.

Ve své bakalářské práci použiji následující metody zkoumání: komparace, analýzy, syntézy, dedukce a indukce.

- Komparace je proces srovnávání, v tomto případě srovnání popisu problému v dostupné literatuře a právních předpisech, zejména pak srovnání právního stavu aktuálního se stavem v navrhovaném zákoně.
- Analýza je myšlenkový rozbor složitějšího celku na jednodušší části; při hledání principu řešení problému je nejprve nutné zjistit hlavní příčinu problému, která nám ukáže postup k jeho řešení.
- Syntéza je opakem analýzy; jedná se myšlenkové spojení znaků či vlastností, takto lze dosáhnout řešení problému.
- Dedukce: úsudek směřující od obecné poučky k objasnění konkrétních případů.
- Indukce – opak dedukce vede od dílčích poznatků k obecné teorii

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Pro správnou orientaci v problematice ochrany spotřebitele a závazkového práva považují za nutné nejprve specifikovat základní terminologii. Níže uváděné pojmy jsou používány ve všech relevantních soukromoprávních i veřejnoprávních předpisech a proto je nezbytné znát jejich přesný význam.

1.1 Ochrana spotřebitele

Právní ochrana spotřebitelů tvoří v globalizujícím se světě nedílnou součást tržního hospodářství a podnikání jak v národním, tak i v mezinárodním měřítku. V současné EU je soulad právní ochrany spotřebitele jednou z podmínek rozvoje volného pohybu zboží a služeb a upevňování evropského trhu jako takového.

Současná právní regulace vychází v otázkách závazkového práva z principu rovnosti stran, která avšak ve skutečnosti tak jasná není. Současné chování dodavatelů, nekalé obchodní praktiky a zneužívání silnějšího postavení dávají spotřebiteli jen málo možností, jak se v daném smluvním vztahu prosadit, o vyjednávání smluvních podmínek nemůže být ani řeč. Spotřebitel má zpravidla dvě možnosti, buďto nabídku podnikatele přijme anebo odmítne. Spotřebitel bývá nejčastěji popisován jako neprofesionál vzhledem k předmětu činnosti podnikatele, zejména díky nedostatku odborných znalostí. Úlohou zvláštní ochrany spotřebitele je zejména snaha o vyrovnání slabšího postavení spotřebitele vůči podnikateli.

Na tomto místě si můžeme klást otázku, zda je tato ochrana opravdu nutná? Je spotřebitel vskutku tak naivní a neinformovaný? Existují názory, že ochrana spotřebitele tak, jak je nastavena, může působit i kontraproduktivně. Omezení smluvní volnosti podnikatele může paradoxně ztížit konkurenční boj. Navíc smluvní strany by měly jednat dle zásad dobré víry, v souladu s dobrými mravy a poctivě vůči sobě navzájem.¹ A právě

---

¹ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana slabší strany*, sborník příspěvků z konference Monseho dny konané na Univerzitě Palackého Olomouc, Olomouc 2006, UP Olomouc, s 310 - 312.

s ohledem na předešlou větu je nutné konstatovat, že ochrana spotřebitele nutná je, neboť právě nekalé a agresivní obchodní praktiky jsou nepoctivými dodavateli stále využívány a zejména před těmito „silnějšími stranami“ je nutné spotřebitele chránit.

Ochrana spotřebitele v ČR je zajišťována ve třech oblastech práva – v oblasti soukromoprávní (tzv. následné - zejména ustanovení obchodního a občanského zákoníku), veřejnoprávní (hlavním předpisem je zde zákon o ochraně spotřebitele) a trestněprávní; chybí komplexní zpracování – aktuální ochrana spotřebitele je upravena ve velkém množství právních norem. Řešením je v jistém ohledu NOZ, který slučuje některé stávající předpisy do jednoho celku.

Orgánem činným v soukromoprávní úpravě ochrany spotřebitele je soud. Pro realizaci této ochrany je nutné, aby se spotřebitel nápravy věci domáhal u soudu prostřednictvím podání žaloby; zatímco veřejnoprávní úprava dovoluje sankcionovat porušení práv a povinností bez nutnosti jednání konkrétního spotřebitele prostřednictvím správního řízení na základě podnětu orgánu státního dozoru nad právy a zájmy spotřebitele (např. České obchodní inspekce). Ve srovnání se soudním řízením je řízení správní daleko pružnější a časově méně náročné. Je zde kombinována jak ochrana následná, kdy jsou udělovány pokuty, tak ochrana preventivní, např. zákaz prodeje.

Jako nedílný prvek spotřebitelské politiky státu je právní ochrana spotřebitelů zaměřena na tvorbu právních předpisů pro vlastní ochranu spotřebitelů, tj. práv základní povahy jako je bezpečnost osob, ochrana majetku a hospodářských zájmů spotřebitelů před různými nekaloobchodními praktikami podnikatelů, které zakládají nerovné postavení spotřebitele, dále pak práva spotřebitelů na volný výběr zboží či služeb, na co nejúplnější informovanost o produktech a službách. V rámci vlastní ochrany spotřebitelů rovněž stát zakotvuje účinné mechanismy řešení sporů ve spotřebitelských vztazích a zakládá právo na co nejúplnější odškodňování spotřebitelů, v případě, kdy dojde k jejich poškození vlivem prodeje výrobku či služby. A v neposlední řadě dává možnost spotřebitelům sdružovat se ve spotřebitelských organizacích, jejichž úkolem je zejména hájit práva a zájmy spotřebitelů jak v ČR, tak i v zahraničí. V širším kontextu pak stát klade důraz na zajišťování rozvoje rovných soutěžně hospodářských podmínek a podporu ostatních souvisejících oblastí vytvářejících předpoklady pro uspokojování potřeb a zájmů

spotřebitelů a společnosti celkově.

Významným mezníkem v legislativní úpravě našeho státu byl 1. 5. 2004 vstup do Evropské unie; požadavek na zajištění zásadního souladu při ochraně spotřebitelů v jednotlivých členských státech Evropské unie inicioval nutnost harmonizace právního řádu ČR s právními předpisy EU. Pouze existence souladu právní ochrany spotřebitelů zajistí to, že se spotřebitelé budou rozhodovat o koupi výrobku či služby v tom či onom státě z důvodu hospodářských a nikoliv z důvodu právního stavu, jelikož soulad zajišťuje právě dodržení principů hospodářské soutěže a konkurence.

V období po roce 1989 došlo k postupné tvorbě systému právní ochrany spotřebitele, kdy nejzásadnějším krokem bylo vydání zákona č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele (dále jen OchSpot.); jedná se o základní předpis veřejnoprávní, obecné, komplexní povahy a výrazný posun v oblasti spotřebitelského zákonodárství, který je doplněn dalšími speciálními zákony. Zákon definuje pojmy spotřebitele a podnikatele, výrobku a služby, reguluje nabízení, prodej výrobků a poskytování služeb na území ČR, stanovuje povinnosti prodejců a poskytovatelů služeb a vymezuje postavení veřejné správy ve vztahu k ochraně spotřebitele. Novela OchSpot. rovněž zakazuje nekalé obchodní praktiky a určuje základní znaky klamavých a agresivních praktik, jejichž zneužití podnikatelem má za výsledek, to že spotřebitel může učinit rozhodnutí, které by za standardních podmínek neučinil. Dále také specifikuje a upravuje spotřebitelská sdružení a jiné právnické osoby, které byly založeny právě za účelem ochrany spotřebitele, jeho zájmů a práv. Zákon byl samozřejmě z důvodů harmonizace českého práva s právem EU novelizován.

Mezi další zákony, které byly po roce 1989 přijaty a mají určité důsledky na ochranu spotřebitele, řadíme rovněž zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (řeší zejména monopolní či dominantní postavení právnických a fyzických osob na trhu), zákon č. 526/1991 Sb., o cenách (řeší zásadu poctivosti a informovanosti směrem ke spotřebitelům), zákon č. 21/1992 Sb., o bankách (týká se silně spotřebitele jako vkladatele), zákon č. 40/1995 Sb., o reklamě; zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

Za nejdůležitější soukromoprávní předpis upravující ochranu spotřebitele je považován občanský zákoník, zákon č. 40/1964 Sb. (dále jen ObčZ.), v pozdějším znění zákona č. 509/1991 Sb. Ochrana spotřebitele v ObčZ. obecně upravuje jednotlivé právní úkony (smlouvy a jejich platnost, resp. neplatnost), odpovědnost za vady a škody. Detailně se ObčZ. věnuje úpravě jednotlivých smluvních typů. Ovšem v obecné úpravě smluvních vztahů mezi spotřebitelem a podnikatelem vykazuje stávající ObčZ. nedostatky. Předpis neobsahuje specifické záruky ochrany spotřebitele ve spotřebitelských smlouvách. Nicméně, co se týče úpravy odpovědnosti prodávajícího za vady, lze konstatovat, že se shoduje se standardní evropskou úpravou.²

K významné změně právní úpravy ochrany spotřebitele dochází vydáním nového NOZ, který nabyl platnosti dne 22. 3. 2012 a vstoupí v účinnost 1. 1. 2014. Hlavním zdrojem změn ustanovení týkajících se ochrany spotřebitele je komunitární právo; do NOZ byla inkorporována relevantní ustanovení jednotlivých směrnic EU, které jsou závazné pro každý členský stát, jemuž jsou určeny a kladou si za cíl sblížit jednotlivé právní předpisy členských států a zvýšit právní jistotu spotřebitelů v rámci EU. Přestože při tvorbě nového kodexu byla řešena otázka, zda spotřebitelské právo nebude lepší upravit ve zvláštním zákoně, tak jak je to například v Itálii, Francii či Španělsku, bylo nakonec rozhodnuto o jednotné úpravě v NOZ.

Mezi ustanovení ošetřující riziko poškození slabší strany patří zejména zákaz zneužití silnějšího postavení podnikatele vůči spotřebiteli.³ Dále pak ustanovení, která se týkají úpravy závazků ze smluv uzavíraných se spotřebitelem, kdy je zde přehledně zpracován postup uzavírání smluv a jejich náležitosti. Zákon zde ukládá podnikateli široké informační povinnosti a přesně specifikuje zakázaná ujednání znevýhodňující spotřebitele. Detailněji se budu problematikou spotřebitelských smluv zabývat ve druhé kapitole.⁴

Další ustanovení regulující ochranu spotřebitele jsou ustanovení upravující lichvu a neúměrné krácení⁵ a konečně část řešící závazky ze smluv uzavíraných adhezním způsobem.⁶

---

² Srov. ŠVESTKA J., O. JEHLIČKA, M. KRATOCHVÍL, *Právní ochrana spotřebitele v ČR*, 1.vyd. s. 1-54.

³ § 433 NOZ.

⁴ § 1810 a násl. NOZ.

⁵ §§ 1793 – 1797 NOZ.

⁶ § 1798 a násl. NOZ.

Jak jsem již zmínila v úvodu, vychází česká právní úprava z regulace evropské. V následujícím textu se ke konkrétním směrnici dostaneme podrobněji, nicméně pro úplnost uvádím kompletní přehled směrnic regulujících ochranu spotřebitele vydané v úředním věstníku Evropské Unie v Příloze č. 1.

Jako další veřejnoprávní předpis upravující ochranu spotřebitele je obchodní zákoník, zákon č. 513/1991 Sb. (dále jen ObchZ.), který v § 45 a násl. reguluje zákaz nekalé soutěže (klamavá reklama, klamavé označování zboží a služeb, nebezpečí záměny, náhrada škody, bezdůvodné obohacení).

Se vstupem ČR do Evropské Unie vyvstal rovněž požadavek harmonizace právního řádu ČR s právem EU také v oblasti ochrany spotřebitele. Tato potřeba iniciovala vznik významných zákonů: zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky, zákon č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, zákon č. 79/1997 Sb. o léčivech a zákon č. 59/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. V tomto období začalo intenzivní přibližování se k právu EU a úloha soukromoprávní úpravy ochrany spotřebitele tak vystupuje do popředí.

Prosazování výše uvedené legislativy ale předpokládá odpovídající postoj spotřebitelů, kteří doposud zastávají spíše pasivní pozici. Aby se role spotřebitele obrátila, je nutné zvyšovat jeho povědomí o platné legislativě, vzdělávat jej a informovat ať už prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, aktivitami nevládních spotřebitelských sdružení či školskou výukou. Očekává se, že spotřebitelé budou aktivně uplatňovat svá práva v rámci reklamačních řízení a upozorňovat na porušování zákona příslušné dozorující orgány.⁷

Hlavním orgánem dozoru nad dodržováním povinností stanovených zákonem o ochraně spotřebitele je Česká obchodní inspekce, jejíž postavení upravuje zákon ČNR č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů. Dalšími kontrolními orgány jsou Česká národní banka (zejména v otázce cenových předpisů a nekaloobchodních praktik), Energetický regulační úřad (na úseku podnikání v energetických odvětvích) a Český telekomunikační úřad (ve věcech služeb elektronických

---

⁷ Srov. ŠVESTKA J., O. JEHLIČKA, M. KRATOCHVÍL, *Právní ochrana spotřebitele v ČR*, 1.vyd. s. 1-54.

komunikací).⁸ Právní postavení sdružení spotřebitelů a jiných právnických osob založených k ochraně spotřebitele regulují zvláštní zákony (zejména ObčZ. a zákon č. 83/1990). Tato sdružení jsou oprávněna činit podněty orgánům veřejné správy v souvislosti s jejich dozorem nad ochranou práv a zájmů spotřebitele.⁹

Zásady ochrany spotřebitele tkví zejména v zajištění dostatečného množství informací spotřebiteli, což vyplývá z tzv. informační povinnosti podnikatele; a dále v zákonem stanovených lhůtách pro odstoupení od smlouvy ze strany spotřebitele.

S domněnkou zákonodárce, že jen dobře informovaný spotřebitel může v plné míře využít ochrany, která je mu poskytována, nelze než souhlasit.

Na opačnou stranu lze ale říci, že v případě velkého množství informací může být spotřebitel zmaten a paradoxně od uzavření smlouvy odrazen. Protože, než by investoval čas do analýzy informací o nabídce, raději ji odmítne. Je tedy nutné, aby podnikatel zvolil optimální množství informací tak, aby splnil svou povinnost a zároveň zajistil, aby spotřebitele nabídka zaujala.¹⁰

Za důležitější, než informační povinnost dodavatele, považují ochranu spotřebitele založenou na zajištění lhůty pro odstoupení od smlouvy. Zejména v případech distančních smluv, či smluv uzavíraných mimo obchodní prostory je nezbytné, aby měl spotřebitel možnost ověřit si informace o nabízeném produktu či službě samostatně, např. prostřednictvím internetových diskuzí či informací poskytnutých organizacemi zabývajícími se ochranou spotřebitele.

Je nutné poskytnout spotřebiteli čas na vyhodnocení své finanční situace a zvážení, zda nabízený produkt skutečně potřebuje a také ověřit si kvalitu a cenovou "výhodnost" nabídky. Nezřídka dochází k situacím, kdy je spotřebitel nekalými a nátlakovými praktikami podnikatele zmanipulován k uzavření smlouvy.

Přestože je odstoupení od smlouvy považováno za jeden z hlavních prostředků ochrany spotřebitele, zdá se, že někteří podnikatelé stále funkci využití tohoto práva spotřebitelem nepochopili. Důkazem toho je častý výskyt ujednání o smluvních pokutách v

---

⁸ §§ 21 – 23 OchSpot.

⁹ §§ 25 – 26 OchSpot.

¹⁰ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana slabší strany*, sborník příspěvků z konference Monseho dny konané na Univerzitě Palackého Olomouc, Olomouc 2006, UP Olomouc, s.310.

případě odstoupení od smlouvy. Avšak využití práva na odstoupení od smlouvy nelze pokládat za porušení smluvní povinnosti a nelze proto od spotřebitele spravedlivě požadovat jakoukoliv úhradu pokuty či jiné plnění.¹¹

Zajímavý je názor, který v případě odstoupení od smlouvy ze strany spotřebitele, shledává jako nevýhodnou pozici podnikatele; ten může být “zneužit” spotřebitelem, který si nejprve zboží objedná, použije a následně od smlouvy v ochranné lhůtě odstoupí z důvodu nekvality výrobku. Postavení podnikatele je zde označováno za nejisté, kdy je podnikatel odkázán na rozhodnutí spotřebitele, jehož nezodpovědné chování by mohlo mít dopad na případnou další nabídku podnikatele. Tento názor je rozvíjen i ve smyslu omezení podnikatele informačními povinnostmi, které mohou být v některých případech nákladné a jejichž následkem může být zvýšení ceny výrobků, či dokonce znemožnění prodeje produktu vůbec. Této situaci nahrává fakt, že některá soudní rozhodnutí ve snaze o ochranu práv spotřebitele odstraňují jeho subjektivní odpovědnost a paradoxně ji přenášejí na podnikatele.¹² Spíše, než bych s touto tezí souhlasila, jsem toho názoru, že problém není v ochraně spotřebitele jako takové, ale v přístupu soudů k řešení sporů plynoucích z těchto závazkových vztahů. Je jistě jednodušší rozhodnout důsledně, dle znění zákona, než se zabývat detaily procesu uzavření smlouvy. Rovněž si dovolím nesouhlasit s názorem, že by lehkovážný přístup k uzavření smlouvy ze strany spotřebitele měl za následek vážnou újmu podnikateli. Dost dobře si nedokážu představit, a ani jsem se nesetkala se situací, že by spotřebitel promyšleně uzavíral smlouvu s vědomím, že od ní v zákonné lhůtě beztretně odstoupí. Jaký by byl jeho motiv? Jednoznačně by to bylo jednání s úmyslem poškodit podnikatele. Samozřejmě nelze tento druh chování spotřebitele vyloučit, ale dozajista by šlo o jednání ojedinělé, které by zcela určitě nemělo vést ke snížení ochrany spotřebitele jako takové. Už samotný fakt, že plnění vyplývající ze spotřebitelských smluv, jejichž předmětem jsou služby, je možné až po uběhnutí lhůty pro odstoupení (v případě, že si strany výslovně neujednají plnění dřívější) považují za dostačující ochranu práv podnikatele.

---

¹¹ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 104.

¹² Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana slabší strany*, sborník příspěvků z konference Monseho dny konané na Univerzitě Palackého Olomouc, Olomouc 2006, UP Olomouc, s. 316.

Ochrana spotřebitele tak, jak je nastavena, nepochybně přispívá k tomu, aby nerovnost mezi podnikatelem a spotřebitelem byla snížena takovým způsobem, že bude pro podnikatele velmi obtížné zneužít svého nadřazeného postavení na trhu.

1.2 Spotřebitel

Platná právní úprava i právní praxe zamezuje podnikateli, aby ve smluvních vztazích se spotřebitelem využil výhod, které vyplývají z jeho postavení jako podnikatele, z jeho vyšší odbornosti a ekonomické síly. Spotřebitel vystupuje ve vztahu s podnikateli jako strana slabší, s omezeným přístupem k informacím o výrobku či službě; nedostatečná informovanost pak může omezit možnosti výběru spotřebitele anebo jej přimět k uzavření obchodu aniž by o koupi stál.

Hovoříme-li o spotřebiteli jako o slabší straně, musíme na problém nahlížet komplexně, není to pouze nedostatek informací, ale rovněž i ekonomická a aktuální společenská situace spotřebitele, které mohou ovlivnit jeho postavení ve smluvním vztahu. Také fakt, že se spotřebitel při podpisu smlouvy zaměřuje jen na, pro něj podstatné, informace, jako je cena či vzhled výrobku, a ostatním ustanovením smlouvy již nevěnuje dostatečnou pozornost, jeho vyjednávací pozici zhoršuje. Další aspekty ovlivňující postavení spotřebitele jsou popsány výstižně v publikaci Blanky Tomančákové. Autorka označuje za negativní nadměrný optimismus spotřebitele (tzv. kognitivní heuristiku) z právě uzavřeného obchodu, jehož smluvními podmínkami se spotřebitel již nechce dále zaobírat a tzv. racionální neznalost, kdy si je spotřebitel vědom neúplných informací, ale není dostatečně motivován k tomu, aby si je opatřil – zůstává tak vědomě neinformován v přesvědčení, že podmínky smlouvy by stejně neměl možnost změnit. Spotřebitel se zkrátka nechce obtěžovat čtením smlouvy. Je však nutné pamatovat na fakt, že zásada povinnosti dodržet podmínky smlouvy je pro obě smluvní strany závazná. A neseznámení

se se smluvními ustanoveními nelze považovat za nic jiného, než lehkomyšlnost a zbytečně rizikové chování spotřebitele.¹³

ObčZ. popisuje spotřebitele dvojím způsobem: jako fyzickou osobu, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní či jiné podnikatelské činnosti ani v rámci samostatného výkonu svého povolání.¹⁴ A v ustanovení upravujícím smlouvy o finančních službách uzavíraných na dálku definuje spotřebitele jako fyzickou osobu, která při uzavírání a plnění této smlouvy nejedná v rámci své obchodní či jiné podnikatelské činnosti.¹⁵

Pro účely OchSpot. je spotřebitel uveden jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti anebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.¹⁶

Komunitární právo pak upravuje pojem spotřebitele v jednotlivých směrniciích. Tyto dokumenty specifikují spotřebitele jako jakoukoliv fyzickou osobu, která ve smlouvách a transakcích v oblasti působnosti těchto směrnic jedná za účelem, který nelze považovat za jeho obchodní, výrobní či jinou podnikatelskou činnost a ani za výkon jeho povolání.¹⁷ A dále popisuje spotřebitele jako fyzickou osobu, která v obchodních praktikách spadajících do působnosti této směrnice jedná za účelem, který nelze považovat za provozování jejího obchodu živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání.¹⁸

NOZ v ustanoveních shrnuje ustanovení ObčZ., OchSpot. a rovněž implementuje definici spotřebitele z relevantních směrnic v obecném pojetí, jako člověka, fyzickou, přirozenou osobu, která s podnikatelem jedná (jak fakticky, tak i právně) či uzavírá smlouvu a toto jednání je mimo rámec spotřebitelovy vlastní podnikatelské činnosti.¹⁹

---

¹³ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 28.

¹⁴ § 52 odst. 3 ObčZ.

¹⁵ § 54a odst. 4 písm., c) ObčZ.

¹⁶ § 2, odst. 1 písm. a) OchSpot.

¹⁷ Srov. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavíraných na dálku*, čl. 2 odst. 2), *93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách*, čl. 2 písm. b) a *85/577/EHS o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory*, č. 2, Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

¹⁸ Srov. *Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu*, čl. 2 písm. a), Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

¹⁹ §§ 419 – 421 NOZ.

Pojem podnikatel je zde uveden jako protistrana, jedná se tedy o pojmy párové a jsou zde proti sobě vymezeny zcela jednoznačně.

Z výše uvedeného vyplývá, že spotřebitelem může být pouze fyzická osoba, nikoliv osoba právnická. Nicméně princip ochrany spotřebitele je chápán jako ochrana slabší smluvní strany a jak jsem popsala již v úvodu, za slabší stranu je považována osoba (jakákoliv), která vůči podnikateli v hospodářském styku vystupuje mimo souvislost s vlastním podnikáním, tedy i osoba podnikatele, která v daném vztahu vystupuje v pozici neprofesionála.²⁰ Nicméně podnikatel nemůže uplatnit v řešení svých závazků ustanovení NOZ týkající se smluv uzavíraných adhezním způsobem a lichvy; těchto ochranných opatření se může dovolat pouze spotřebitel.

“Spotřebitel je subjektem a účastníkem trhu. Je subjektem právního vztahu, který vzniká na základě uzavření smlouvy mezi ním a prodávajícím či poskytovatelem služby. Nejčastěji se bude jednat o smlouvu kupní, smlouvu o dílo, zprostředkovatelskou smlouvu, cestovní smlouvu.”²¹

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu, navíc zavádí pojem “průměrný spotřebitel”. Soudní dvůr při rozhodování ve věcech reklamy shledal nezbytným posuzovat vliv na “běžného - průměrného” spotřebitele. Za průměrného spotřebitele je zde považován spotřebitel, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory. Z toho plyne, že právní řád považuje spotřebitele za vyspělejšího, dostatečně informovaného a zajímavějšího se o okolní dění – jsou na něj kladeny vyšší nároky. Toto pojetí je významné zejména pro podnikatele. Bohužel tento pojem NOZ ani jiná právní úprava ČR nezavádí.

---

²⁰ § 433, odst. 2 NOZ.

²¹ TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 17.

1.3 Podnikatel

Za druhou stranou smluvního vztahu se spotřebitelem je označován podnikatel. Jak je již výše v textu zmíněno, jedná se o stranu silnější.

Aktuální právní předpisy podnikatele definují takto:

- ObchZ. jako osobu zapsanou v obchodním rejstříku či osobu, která podniká na základě živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů anebo jako osobu, která provozuje zemědělskou výrobu,²² tedy osobu, která vlastní předepsanou formu oprávnění k podnikatelské činnosti;
- ObčZ. v části věnované spotřebitelským smlouvám používá k označení podnikatele termín dodavatel a popisuje jej jako osobu, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.²³
- Detailněji na protistranu spotřebitele pohlíží OchSpot., kde podnikatele člení na *prodávajícího, výrobce, dovozce a dodavatele*. Za *prodávajícího podnikatele* je zde označována osoba, která spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby; *výrobce* je pak taková osoba, která zhotovila výrobek či jeho část anebo poskytla služby, vytěžila prvotní surovinu a dále ji zpracovala anebo se jedná o osobu, která je jako výrobce označena; *dovozcem* je podnikatel, který uvedl na trh výrobek ze státu mimo členské země EU; a konečně *dodavatelem* je každý další podnikatel, který přímo nebo prostřednictvím jiných podnikatelů dodal prodávajícímu výrobky.²⁴
- Protistranu spotřebitele řeší komunitární právo v jednotlivých směrnících - za *dodavatele* označuje jakoukoliv fyzickou nebo právnickou osobu, která ve smlouvách v oblasti působnosti této směrnice jedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání;²⁵ za *prodávajícího* nebo *poskytovatele* označuje fyzickou či právnickou osobu, veřejnoprávně nebo soukromoprávně vlastněnou,

---

²² § 2 odst. 2 ObchZ.

²³ § 52 odst. 2 ObčZ.

²⁴ § 2 odst. 1 OchSpot.

²⁵ Srov. *Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 97/7/ES*, čl. 2, odst. 3, Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

kteřá ve smlouvách v oblasti působnosti této směrnice jedná pro účely související s její obchodní nebo výrobní činností nebo povolání.²⁶ A konečně pojmem *obchodník* je označován podnikatel jako fyzická či právnická osoba, která v rámci působnosti této směrnice jedná za účelem, který lze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání, a rovněž kdokoli, kdo jedná jménem obchodníka nebo v jeho zastoupení.²⁷

Úprava pojmu podnikatele v NOZ je obsažena v obecných ustanoveních - v pátém dílu hlavy druhé, v první části; pojmové vymezení má za cíl zejména sjednotit výše uvedené definice do takové podoby, aby odpovídala současným potřebám českého trhu a splňovala podmínky směrnic. Jelikož se současná právní úprava v jednotlivých předpisech liší ve výkladu pojmu podnikatel dle oblasti právních vztahů, které upravují, je důležité, aby úprava v NOZ pojmulá všechny atributy podnikatele.²⁸ Upouští od podmínky, že podnikatel musí vlastnit podnikatelské oprávnění a za podnikatele je tak považován ten, kdo provozuje podnikatelskou živnost; tímto popisem byl odstraněn nedostatek stávající právní úpravy, kdy osoba bez podnikatelského oprávnění nebyla považována za podnikatele a nemohla tak podléhat režimu ustanovení tohoto zákona;

Dle NOZ je za podnikatele považována osoba soustavně a samostatně vykonávající na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost za účelem dosažení zisku. Dále se za podnikatele považuje **každá osoba**, která v souvislosti s vlastní obchodní, výrobní či obdobnou činností uzavírá smlouvy.²⁹ Výrazem **každá osoba** je zde pamatováno i na situace, kdy spotřebitel jedná s osobou, pro kterou výsledek zisku není rozhodující (např. nemocnice, veřejné služby atp.) a tudíž zde není podnikatelem, jelikož např. náleží do veřejného sektoru. Dochází tak k implementaci ustanovení směrnice 93/13/EHS, která používá jako protistranu spotřebitele pojem osoby veřejnoprávně či soukromoprávně vlastněné. Tento pojem však česká právní úprava nezná, ale řešením této situace je právě výraz **každá osoba**.

---

²⁶ Srov. *Směrnice Rady 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách*, čl. 2, písm. c), Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

²⁷ Srov. *Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu*, čl. 2, písm. b) Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

²⁸ §§ 420 – 422 NOZ.

²⁹ § 420 NOZ.

1.4 Právo spotřebitele

Právo spotřebitele je pokládáno za tzv. právo zvláštní, v tom smyslu, že reguluje omezený okruh právních vztahů mezi podnikateli a spotřebiteli a v ohledu na obecná ustanovení je právo spotřebitele v podstatě souborem výjimek, odchylek a doplnění.

Jak jsem již zmínila v úvodu kapitoly, základní práva spotřebitelů reguluje celá řada směrnic vydaných Evropskou unií (Evropským společenstvím), viz Příloha 1.

Základní práva spotřebitele lze rozčlenit do těchto skupin:

- Právo spotřebitele na ochranu zdraví a bezpečnost – týká se oblasti veřejného zdraví, bezpečnosti potravin, léčiv a ostatních výrobků
- Ochrana hospodářských zájmů spotřebitele – týká se zejména smluv uzavíraných na dálku či mimo obchodní prostory, zákazu diskriminace (v této souvislosti je nutné zmínit, že dle OchSpot. je za diskriminaci považována pouze taková praktika, která při srovnatelných transakcích nedůvodně zvýhodňuje některé spotřebitele, což potvrzuje i rozsudek soudu týkajícího se rozdílného režimu plateb v hotovosti a plateb stravenkami při nákupu potravin – v tomto případě se nejedná o diskriminaci spotřebitele, jelikož se nejedná o srovnatelné platební prostředky a transakce³⁰), záruk, nepřiměřených smluvních ujednání, nekalých obchodních praktik, klamavé reklamy, odpovědnosti za vadné výrobky
- Právo na informace – cena výrobku či služeb, informační povinnosti podnikatele, atd.

Jelikož žijeme v globalizované společnosti, je nutné zajišťovat kontinuální úpravu předpisů týkajících se ochrany spotřebitele, reagující na měnící se tržní podmínky. Od dob přijetí první směrnice byl postupem času vytvořen zcela nepřehledný soubor norem, které

---

³⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.11.2007, čj. 3 As 49/2007 – 42.

upravují postavení spotřebitele a podmínky uzavírání smluv se spotřebitelem. Proto bylo nutné přistoupit k harmonizaci těchto předpisů, v roce 2011, kdy byla schválena nová směrnice regulující práva spotřebitelů, směrnice 2011/83/EU. Cílem vytvoření směrnice bylo vytvoření jediného souboru předpisů a norem, které zajistí společnou úroveň ochrany spotřebitelů v rámci celé EU. Krom jiného je zde striktně stanovena neplatnost jakéhokoliv smluvního ujednání, kterým by se spotřebitel vzdával svých práv.

Mezi subjekty hájící a posilující práva spotřebitele na mezinárodní úrovni patří Consumers International (dále jen CI), světová federace spotřebitelských skupin, působící jako jediný nezávislý a globální řečník spotřebitelů. Jde o neziskovou organizaci se sídlem ve Velké Británii. CI se spolu s více než 240 členskými organizacemi ve 120 zemích snaží budovat silné mezinárodní hnutí za účelem ochrany a posílení spotřebitelských práv celosvětově. Od roku 1960, kdy byla založena, bojuje za spravedlivou a dlouhodobě udržitelnou budoucnost spotřebitelů na globálním trhu, kterému čím dál více dominují nadnárodní korporace.

CI jmenuje osm základních spotřebitelských práv, která definují a určují její zásady:

- Právo na uspokojení základních potřeb – zejména mít přístup k základnímu, nezbytnému zboží a službám: adekvátnímu jídlu, oblečení, zdravotní péči, vzdělání, veřejným službám atd.
- Právo na bezpečí – zde je myšlena zejména bezpečnost a nezávadnost výrobků, výrobních procesů a služeb
- Právo být informován – požadavek poskytování informací dostatečných k informovanému rozhodnutí spotřebitele tak, aby byl chráněn před nekaloobchodními praktikami (jako např. zavádějící označení výrobků či klamavá reklama)
- Právo na výběr – spotřebitel musí mít možnost výběru z okruhu výrobků a služeb nabízených v konkurenčních cenách a v odpovídající kvalitě
- Právo být vyslyšen – legislativa musí dbát na ochranu zájmu spotřebitele a zajišťovat odpovídající exekutivu

- Právo na odškodnění – spotřebitel má nárok na spravedlivé urovnání řádné reklamace, které zahrnuje kompenzaci za vadné zboží či neodpovídající služby
- Právo na „spotřebitelské vzdělání“ – spotřebiteli musí být umožněno získat odpovídající vědomosti k tomu, aby byl schopen učinit informované rozhodnutí týkající se nákupu výrobků či služeb; spotřebitel by si měl být vědom svých práv a odpovědností a umět je užívat
- Právo na zdravé prostředí – spotřebitel by měl žít a pracovat v neohrožujícím prostředí, které bude zárukou blahobytu i pro budoucí generace

V osmdesátých letech ale prezident CI, Anwar Fazal, popsal také soubor povinností spotřebitele jako doplněk k právům, které se staly klíčovými zásadami mnoha současných organizací zabývajících se právy spotřebitele; jsou to tyto:

- Základní povědomí – spotřebitel musí být podněcován k tomu, aby se více zajímal o poskytování kvality výrobků a služeb
- Zapojit se či jednat – spotřebitel se musí prosadit a jednat tak, aby uzavřel spravedlivý obchod
- Sociální odpovědnost – spotřebitel musí jednat odpovědně, tak aby dopad jeho konání nebyl negativní vůči ostatním občanům, zejména skupinám znevýhodněných občanů
- Ekologická odpovědnost a solidarita ³¹

Aktuální právní úprava ČR reguluje spotřebitelské právo hned v několika předpisech. ObčZ. se této problematice věnuje v první části hlavy páté, nazvané Spotřebitelské smlouvy. Dalším předpisem upravujícím spotřebitelské právo je zákon č. 59/1998 ve znění pozdějších předpisů, o odpovědnosti za škodu způsobené vadou výrobku; dále je úprava tohoto práva zakotvena rovněž v ObchZ. § 44 a násl., které regulují nekalou soutěž a ustanovení upravující závazkové vztahy, konkrétně § 262, odst. 4 ObchZ., který se v

---

³¹ Srov. Consumers International, část: “Who we are” [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.consumersinternational.org/who-we-are/consumer-rights>> .

relevantních případech odvolává na ustanovení ObčZ. a jiných ustanoveních o ochraně spotřebitele.

Komplexním platným veřejnoprávním předpisem, který reguluje právo spotřebitele je samozřejmě OchSpot. v platném znění. Předpis upravuje prodej výrobků a služeb na území ČR, upravuje podmínky podnikatelských aktivit ve vztahu k ochraně spotřebitele a definuje úlohu veřejné správy v této oblasti. OchSpot., na rozdíl od výše zmíněných předpisů, nijak dotčen vznikem NOZ.³²

Úprava spotřebitelského práva v NOZ je obsažena v dílu 4 první hlavy části čtvrté, nazvané Relativní majetková práva, v ustanoveních o závazcích ze smluv uzavíraných se spotřebitelem.³³ Problematika je rozčleněna do třech oddílů: Obecná ustanovení, Uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory a posledním oddílem je Dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby. Přestože při tvorbě NOZ byly úvahy o vyčlenění oblasti spotřebitelských práv mimo Občanský zákoník do samostatného zákona, zůstala nakonec úprava práv spotřebitele jako součást kodexu.³⁴

1.5 Spotřebitelská smlouva

Novela ObčZ. vydaná ve Sbírce zákonů č. 367/2000 s účinností od 1. ledna v rámci harmonizace práva ČR s komunitárním právem zavedla do české soukromoprávní úpravy institut tzv. spotřebitelských smluv. Došlo tak k inkorporaci ustanovení směrnic Evropského společenství do ObčZ.; V souladu s těmito směrnici nejsou spotřebitelské smlouvy novým či zvláštním smluvním typem, jde o smlouvy uzavírané mezi specifickými stranami, kde je kladen důraz na ochranu spotřebitele jakožto strany slabší.

---

³² § 3016 NOZ.

³³ § 1810 a násl. NOZ.

³⁴ Srov. MENŠÍKOVÁ, P., J. RYCHTAŘÍKOVÁ, *Typologie vztahů dle nového občanského zákoníku a jejich specifika* [online]. [cit. 2013-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://seminar-v-peci.cz/typologie-vztahu-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku-a-jejich-specifika/>>.

Ustanovení směrnic byla zařazena do ObčZ.³⁵ Díky stávajícímu uspořádání ObčZ. nebylo možné včlenit ustanovení regulující spotřebitelské smlouvy systematictěji; v obecných ustanoveních o smlouvách (§ 43 – 51 ObčZ.) úprava spotřebitelské smlouvy chybí a taktéž není zohledněna úprava problematiky obecné části závazkového práva v osmé části ObčZ.³⁶

Tento problém lépe řeší uspořádání NOZ, jehož systematicčnost není narušena novelami a projevuje se zde snaha o přesnější a srozumitelnější interpretaci. NOZ pojem “spotřebitelské smlouvy” upřesňuje na “smlouvy uzavírané se spotřebitelem”, který je v češtině přesnější a lépe odpovídá obsahu pojmu, nicméně v textech jednotlivých ustanovení používá legislativní zkratku, kdy jsou smlouvy označovány za spotřebitelské.³⁷

ObčZ. považuje smlouvu za spotřebitelskou, jsou-li smluvními stranami na jedné straně spotřebitel a na straně druhé dodavatel (podnikatel), z čehož vyplývá, že spotřebitelskou smlouvu nemohou nikdy uzavřít podnikatelé coby smluvní strany jednající v rámci své podnikatelské činnosti.

Spotřebitelskou smlouvu tedy může být smlouva kupní, smlouva o dílo, popř. jiná smlouva v případě, že se jedná o smluvní vztah mezi spotřebitelem a podnikatelem.³⁸

Forma spotřebitelské smlouvy může být ústní i písemná, záleží, jaká forma je požadována právní úpravou u konkrétního smluvního typu.³⁹

Pro všechny spotřebitelské smlouvy je závazné, že se jejich ustanovení nemohou odchýlit od zákona tím způsobem, že by se smluvní postavení spotřebitele zhoršilo; spotřebitel se rovněž nemůže platně vzdát svých práv. V případě, že by se takovéto ujednání ve smlouvě objevilo, bylo by automaticky neplatné.⁴⁰ Interpretace NOZ je v této problematice obdobná.⁴¹

Mezi další pravidla sloužící k ochraně slabší strany platí zákaz obsahu smluvních ujednání, která by znamenala značnou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních

---

³⁵ § 52 – 57 ObčZ.

³⁶ Srov. KOČÍ, R., *Spotřebitelské smlouvy* [online]. [cit. 2012-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://obcanske.juristic.cz/69897/index.html>>.

³⁷ Srov. ELIÁŠ, K. a kol., *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*, s.733-734.

³⁸ § 52 ObčZ.

³⁹ Srov. HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.* s. 334.

⁴⁰ § 55 ObčZ.

⁴¹ § 1812 odst. 2 NOZ.

stran. Touto problematikou se zabývá ObčZ. v ustanovení § 56, odst. 1., odst. 3 pak stanoví výčet těchto nepřipustných ujednání.⁴²

NOZ se touto otázkou zabývá v ustanovení § 1813, vyjma ujednání o předmětu plnění smlouvy či o ceně.

§ 1814 NOZ pak obsahuje výčet nepřipustných ujednání, mezi něž patří zejména ujednání omezující či vylučující odpovědnost podnikatele za jednání, která způsobí spotřebiteli újmu na životě či zdraví; dále ujednání omezující či vylučující právo spotřebitele v případě vadného plnění či škody způsobené spotřebiteli, atd.

V případě, že se však spotřebitel neplatnosti zakázaných ustanovení nedovolá, zůstávají tato v platnosti (§ 1815 NOZ).⁴³

ObčZ. výslovně upravuje formu těchto spotřebitelských smluv:

- Smlouvy uzavírané na dálku (tzv. distanční smlouvy), v ustanovení § 53 ObčZ. a násl.
- Smlouvy uzavřené mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele (§ 57 ObčZ.)
- Smlouvy, ve kterých se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení nebo s ním spojené služby (§ 58 a násl. ObčZ.)

NOZ výslovně upravuje formy těchto smluv uzavíraných se spotřebitelem:

- Uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory (§ 1820 a násl. NOZ)
- Dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby (§ 1852 a násl. NOZ)
- Za uzavření jisté formy spotřebitelské smlouvy lze za určitých podmínek považovat i smlouvy uzavírané adhezním způsobem, kdy jednou ze smluvních stran je tzv. strana slabší. NOZ tento typ smlouvy upravuje v ustanovení § 1798 a násl.

---

⁴² Srov. KOČÍ, R., *Spotřebitelské smlouvy* [online]. [cit. 2012-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://obcanske.juristic.cz/69897/index.html>>.

⁴³ Srov. ELIÁŠ, K. a kol., *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*, s.736.

Detailním popisem regulace smluv uzavíraných se spotřebitelem a závazky z nich plynoucími se budu zabývat v následující kapitole.

2 SMLOUVY UZAVÍRANÉ SE SPOTŘEBITELEM

2.1 Všeobecná ustanovení

V této části se budu věnovat ustanovením právních předpisů, která regulují spotřebitelské smlouvy všeobecně a jsou tedy pro všechny tyto smlouvy závazná; zaměřím se zejména na ujednání ve smlouvách uzavíraných se spotřebiteli zakázaná.

Co jsou to vlastně závazky? Z ustanovení zákona plyne, že závazek vzniká ze smlouvy, jiného právního jednání anebo z protiprávního činu.⁴⁴ Existence závazku tedy zakládá právo věřitele na plnění ze strany dlužníka a naopak dlužník má za povinnost plnit vůči věřiteli.⁴⁵

V případě smluv se tedy jedná o závazky vyplývající z uzavřené smlouvy. Z definice smlouvy plyne, že se jedná o projev vůle stran zřídít mezi sebou závazek a obsahem smlouvy se řídit.⁴⁶ V případě smluv spotřebitelských stojí na straně jedné spotřebitel a straně druhé podnikatel; pojmy smluvních stran jsme si náležitě popsali ve druhé kapitole, kde jsme rovněž definovali specifika smluv uzavíraných se spotřebiteli. Z textu uvedeného v předchozích kapitolách je zřejmé, že smlouvy uzavírané se spotřebitelem podléhají přísnější regulaci, která reaguje na nerovné postavení účastníků těchto smluv – zejména na postavení spotřebitele, coby slabší strany v tomto právním vztahu.

Problematika týkající se spotřebitelských smluv byla do právního řádu ČR zakomponována v souvislosti se vstupem naší země do EU. Základní funkcí této úpravy je ochrana práv spotřebitele před nepřiměřenými smluvními ujednáními. Jedná se především o regulaci smluv uzavíraných distančních (smlouvy uzavírané prostřednictvím prostředků komunikace na dálku), smluv uzavíraných mimo prostory obvyklé k provozu podnikatelské činnosti a tzv. „timesharingových“ smluv (smlouvy o dočasném užívání ubytovacího zařízení).

---

⁴⁴ § 1723 NOZ.

⁴⁵ § 1721 NOZ.

⁴⁶ § 1724 NOZ.

Dříve než se budu zabývat specifiky jednotlivých smluv, vysvětlíme si základní regulaci, společnou pro všechny spotřebitelské smlouvy – tedy obecnou úpravu, jež je, dle úpravy NOZ, nutné aplikovat na právní režim všech těchto smluv.

ObčZ. tyto skutečnosti upravuje zejména v §§ 55 a 56; NOZ je v tomto směru rozsáhlejší a díky inkorporaci ustanovení platných směrnic EU již zahrnuje úpravu podrobnější, která přesněji odpovídá aktuální problematice spotřebitelských smluv. Spotřebitelské smlouvy lze uzavřít i podle obchodního zákoníku (podle § 262 ObchZ.), pokud se tak smluvní strany dohodnou. Ale zde je nutné poznamenat, že ustanovení smlouvy, která by vedla ke zhoršení postavení smluvní strany, jež není podnikatelem, jsou považována za neplatná.⁴⁷

Začněme tedy tím, co je v NOZ nové:

NOZ specifikuje úpravu směrnic 93/13/EHS a 2011/83/EU již v části upravující spotřebitelské smlouvy všeobecně.⁴⁸ Krom srozumitelnosti používaného jazyka⁴⁹ jasně specifikuje informace, které je podnikatel povinen spotřebiteli poskytnout před samotným uzavřením smlouvy, aby byl spotřebitel řádně informován. V případě, že podnikatel svou informační povinnost nesplní, není sice následkem neplatnost takové smlouvy, ale spotřebiteli tak vzniká nárok na odstoupení od této smlouvy za výhodnějších podmínek. O standardních podmínkách možnosti odstoupení od smlouvy budu hovořit později.

Aktuálně je však obecná informační povinnost regulována pouze ve výše uvedených směrnicích, což v případě nesplnění informační povinnosti jistě nebrání spotřebiteli uplatnit svá práva, ale zakotvení regulace v českém zákoně vymahatelnost tohoto práva jistě usnadňuje. Stávající ObčZ definuje informační povinnost nesystematicky, mimo obecná ustanovení, v části upravující smlouvy uzavírané na dálku.

Následující obecná ustanovení se v obou úpravách, jak ObčZ. tak NOZ, liší; ustanovení ObčZ. říká, že smluvní ujednání se nemohou odchýlit od ustanovení zákona ve prospěch dodavatele a to bez výjimky, zde je úprava přísnější, než relevantní znění směrnic, která příkazují neodchýlit se pouze od ustanovení směrnice. Ustanovení NOZ odchylku

---

⁴⁷ § 262 odst 1. ObchZ.

⁴⁸ § 1811 NOZ.

⁴⁹ § 1811 odst 2 NOZ.

ustanovení smlouvy od zákona připouští, avšak říká, že k takové ustanovení je právně bezvýznamné a nezakládá žádná práva ani povinnosti, a zbývající obsah smlouvy ponechává platným. Obě úpravy pak vylučují možnost zhoršení postavení spotřebitele v případě protizákonných smluvních ujednání vlivem vzdání se zvláštních zákonných práv spotřebitelem. Jak rovněž specifikuje směrnice 93/13/EHS, obě úpravy občanského zákoníku regulují případnou možnost vyložení obsahu smlouvy různým způsobem tak, že se vždy použije výklad pro spotřebitele nejpříznivější.⁵⁰

Smyslem následujících ustanovení obou právních úprav je chránit spotřebitele před tzv. nepřiměřenými podmínkami dle směrnice 93/13/EHS (čl. 5. a 6.)

Obě úpravy vyjadřují nutnost dodržení obecné zásady proporcionality.⁵¹ ObčZ specifikuje nutnost jednání stran v “dobré víře” – tento výraz je zavádějící, lépe by v tomto kontextu bylo použít výraz “v souladu s dobrými mravy”, kdy podle následujícího rozhodnutí lze dovodit přesnější význam “*SJ č. 8/1997 – Nejvyšší soud České republiky: I. dobrými mravy se rozumí souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních.*”⁵² Nicméně úprava NOZ upouští od zavádějící terminologie a jasně označuje ujednání, která významně porušují rovnost práv a povinností stran v neprospěch spotřebitele, za zakázaná. Obě úpravy pak shodně z těchto neplatných ujednání vyjímají ujednání o ceně či předmětu plnění, kdy NOZ ještě tuto výjimku podmiňuje pouze za předpokladu, že byla dodržena informační povinnost podnikatele, tedy o ceně či předmětu plnění informoval spotřebitele jasně a srozumitelně.

Přehled zakázaných ujednání ve spotřebitelských smlouvách specifikuje ObčZ. v ustanovení § 56 odst. 3, NOZ pak vyčleňuje zakázaným ustanovením samostatný § 1814. Zde je nutné připomenout, že neplatnost těchto ujednání podporuje i skutečnost, že jsou v přímém rozporu se zákonem – srov. odpovědnost za vady výrobku či náhrada škody způsobena vadou výrobku (§ 2099 a násl. NOZ).

---

⁵⁰ Srov. § 1812 odst. 1. NOZ a § 55 odst. 2 ObčZ.

⁵¹ Srov. § 1813 NOZ a § 56 odst. 1 ObčZ.

⁵² HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 391.

Co se týče odlišnosti jednotlivých úprav, níže uvádím nejdůležitější rozdíly:

- NOZ pro jasnější specifikaci odděluje zákaz odkladu určení ceny až na dobu plnění do jednoho bodu a zvláště pak zakazuje podnikateli zvýšit cenu, aniž by měl spotřebitel po tomto podstatném zvýšení ceny předmětu smlouvy od ní odstoupit.
- Ustanovení § 56 odst. 3, písm. j) zakazující smluvní ujednání, které přikazuje plnit spotřebiteli bez dalšího, přičemž podnikatel své závazky nesplnil v úpravě NOZ v této interpretaci chybí, nicméně podstata zákazu tohoto chování je obsažena již výše – v druhém bodě tohoto výčtu zakázaných ujednání; což považuji za dostačující.
- Rovněž ustanovení o zákazu převodu práv a povinností podnikatelem ze smlouvy bez souhlasu spotřebitele ve všeobecné úpravě NOZ o spotřebitelských smlouvách chybí.

Nad rámec výše uvedených ujednání, která jsou až na detail shodná v obou úpravách, reguluje NOZ další zakázaná ujednání spotřebitelských smluv; regulace se týká zejména omezení práva spotřebitele uplatnit svůj nárok u soudu.⁵³

Je nutno říci, že přestože výše uvedená ujednání jsou ve spotřebitelských smlouvách zakázána, je nutné hodnocení přiměřenosti smluvních podmínek zohledňovat dle povahy zboží nebo služby, které se daná smlouva týká. Zakázaná ustanovení byla komunitárním právem specifikována zejména z důvodu ochrany ekonomických práv spotřebitelů. Ale v případě, že spotřebitel uzavřel smlouvu týkající se dodávky zboží na speciální objednávku, byl dostatečně informován a se smluvními podmínkami souhlasil - smlouva byla tedy sjednána individuálně, nikoliv adhezním způsobem, pak se u těchto smluv uplatní výjimka ze zákazu.

Co je velmi důležité a NOZ, na rozdíl od ObčZ., specifikuje naprosto jednoznačně, je fakt, že k nepřiměřeným ujednáním se přihlíží pouze v případě, kdy se jich spotřebitel dovolá a pohlíží se na neplatnost zakázaných ujednání jako na relativní;⁵⁴ zatímco ObčZ. neplatnost nepřiměřených ujednání stanovuje absolutně, což je v rozporu s ustanovením čl.

---

⁵³ Srov. § 1814 odst. 1. NOZ a § 56 odst. 3 ObčZ.

⁵⁴ § 1815 NOZ.

6 odst. 1 směrnice 93/13/EHS.⁵⁵ Relativnost neplatnosti zakázaných ujednání tedy spotřebiteli zakládá povinnost se této neplatnosti dovolat (v případě, že tak hodlá učinit) a to předepsaným způsobem, jak popisuje např. SR č. 1/1999 Nejvyššího soudu republiky, kdy: dovolání, jako správní úkon spotřebitele musí být protistraně doručeno písemně a musí vyjadřovat skutečnost, že se jedná o uplatnění relativní neplatnosti a rovněž musí specifikovat vadu smluvního ujednání, které danou neplatnost způsobuje; na uplatnění relativní neplatnosti se vztahuje promlčecí lhůta 3 let, která běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.⁵⁶

Jsem toho názoru, že relativní neplatnost zakázaných ujednání nepůsobí odpovídajícím způsobem tak, aby práva spotřebitele byla chráněna dostatečně; neboť právě nutnost dovolání se této neplatnosti spotřebitelem vyžaduje odpovídající znalosti spotřebitele v oblasti nepřiměřených ujednání a svých práv všeobecně.

Nicméně, nutno poznamenat, že proti těmto nepřiměřeným ujednáním mohou vystoupit spotřebitelská sdružení. Mohou podat žalobu na podnikatele, která požaduje zdržení se protiprávního jednání ve věci ochrany práv spotřebitele. Tato podání pak působí zejména preventivně.⁵⁷

Česká úprava reguluje zákaz nepřiměřených ujednání přísněji než relevantní směrnice, která umožňuje za jistých podmínek taková ujednání dovolit. Nicméně směrnice dovoluje členským státům rozsah neplatných ujednání i rozšířit⁵⁸, což potvrzuje rovněž rozhodnutí ve věci C-237/02 *Freiburger Kommunalbauten GmbH Baugesellschaft & Co. KG v Ludher Hofstetter and Ulrike Hofstetter* z 1. 4. 2004, kdy bylo potvrzeno, že je v pravomoci vnitrostátního soudu členské země, aby rozhodnul, zda daná smluvní podmínka splňuje kritéria požadovaná k tomu, aby byla kvalifikována za nepřiměřenou dle ustanovení čl. 3 směrnice 93/13/EHS.⁵⁹

Za velmi významnou považuji změnu úpravy NOZ oproti stávajícímu předpisu, která se týká všeobecných ustanovení o využití práva odstoupení od smlouvy ze strany

---

⁵⁵ Srov. HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 389.

⁵⁶ Srov. HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 391.

⁵⁷ § 25 odst 2 OchSpot.

⁵⁸ Srov. *Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách*, čl.8, Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

⁵⁹ Srov. HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 391-392.

spotřebitele. Tato problematika je v současném ObčZ. regulována pouze v částech týkajících se jednotlivých smluv a ustanovení obecně platná zde chybí. NOZ posiluje ochranu spotřebitele zásadním způsobem.

Ze současné praxe jsou známy případy, kdy je spotřebitel často agresivními praktikami nalákan k uzavření smlouvy, jejímž předmětem je zakoupení zboží či služeb tak vysoké hodnoty, že spotřebiteli často nezbyvá jiná možnost, než že si prostředky na úhradu poplatku spojeného s pořízením předmětu smlouvy musí obstarat formou úvěru či jiné finanční služby. Velmi často je tento úvěr ochotně zprostředkován právě podnikatelem, který prodává spotřebiteli zboží či službu prostřednictvím hlavní spotřebitelské smlouvy, anebo finance na úhradu spotřebiteli poskytne osoba třetí podle smlouvy uzavřené s podnikatelem. Zde pak dochází často ke komplikacím v případě odstoupení od smlouvy ze strany spotřebitele, kdy účinky odstoupení, dle platné právní úpravy, nemají vliv na smlouvu o úvěru či jiných finančních službách jak uvádím výše. Pokud tedy spotřebitel odstoupí od hlavní smlouvy za předepsaných podmínek a lhůt, je stále vázán podmínkami úvěrové smlouvy, které bývají často nevýhodné.

Ustanovení NOZ však jednoznačně říká, že účinek odstoupení od smlouvy hlavní se v případě smluv uzavíraných distančním způsobem, či smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení týká i sjednaných smluv o finančních službách, které slouží k úhradě předmětu smlouvy hlavní. Zákon rovněž zakazuje uplatnit vůči spotřebiteli jakékoliv sankce vyplývající z odstoupení od těchto smluv.⁶⁰

Rozdíl mezi úpravou ObčZ. a NOZ je zejména v tom, že stávající úprava dává spotřebiteli možnost odstoupit od smlouvy poskytující finanční prostředky na úhradu předmětu hlavní smlouvy jen v případě smluv timesharingových. V případě jiných spotřebitelských smluv tuto možnost spotřebitel obdobně specifikovanou bohužel nemá.

Další významnou novinkou v obecných ustanoveních o spotřebitelských smlouvách je jasná specifikace začátku běhu lhůty pro odstoupení od smlouvy, který je stanoven dnem odeslání podnikateli oznámení o tom, že spotřebitel od dané smlouvy odstupuje.⁶¹ V dosavadní úpravě je tato problematika řešena separátně v ustanoveních týkajících se jednotlivých smluv. Zde stojí za zmínku rozsudek Nejvyššího soudu ČR ukládající

---

⁶⁰ § 1816 NOZ.

⁶¹ § 1818 NOZ.

spotřebiteli povinnost prokázat, že projev jeho vůle (odstoupení od smlouvy) došel do dispoziční sféry podnikatele.⁶² Považuji za nespravedlivé, aby soud požadoval důkaz doručení odstoupení od smlouvy po spotřebiteli, dle výše uvedených zákonných podmínek je naprosto dostačující, že spotřebitel předložil podací lístek z poštovního úřadu, který splňoval všechny náležitosti (vč. lhůty pro odstoupení). Takové rozhodnutí je zřejmě výsledkem neucelené úpravy této problematiky ve stávajících předpisech.

Posledním ustanovením obecné části o spotřebitelských smlouvách v NOZ je specifikace pojmu “textová podoba”, který je užíván v následujících ustanoveních k jednotlivým smlouvám.⁶³ Zde je, dle mého názoru, patrná snaha zákonodárce úpravu přizpůsobit případnému technologickému pokroku; soustředit se např. pouze na písemnou formu by mohlo v tomto ohledu být příliš krátkozraké.

2.2 Smlouvy uzavírané adhezním způsobem

2.2.1 Definice

Aktuální právní úprava termín „adhezní smlouva“ přímo nedefinuje, nicméně právo i judikatura termín používá. Zkratku „adhezní smlouva“ budu používat i v následujícím textu a bude se vždy jednat o smlouvy uzavírané adhezním způsobem.

NOZ specifikuje jako smlouvu uzavřenou adhezním způsobem každou, kdy podmínky této smlouvy určuje pouze jedna strana, zatímco straně druhé nebylo umožněno ustanovení základních podmínek smlouvy ovlivnit.⁶⁴ Znakem typickým pro adhezní smlouvu je skutečnost, že akceptant nemá možnost s navrhovatelem smlouvy o jejich podmínkách jednat ani, kdyby chtěl, což ustavuje fakticky silnější pozici navrhovatele. Pro

---

⁶² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.7.2002, sp. zn. 25 Cdo 924/2001.

⁶³ § 1819 NOZ.

⁶⁴ § 1798 NOZ.

tyto smlouvy platí všeobecné podmínky ukládané zákonem, pakliže její obsah či forma jsou nedovolené, je taková smlouva neplatná, což se vztahuje samozřejmě i zakázaná ujednání, která jsou popsána v předchozí kapitole. V případě, že zákon nestanoví jinak, může mít adhezní smlouva jakoukoliv formu, písemnou či ústní; v současné době je čím dál častěji využívána forma uzavření smlouvy pomocí prostředku komunikací na dálku.

Míru projevení vůle silnější strany a vyloučení individuálního sjednání smlouvy, aby mohla být smlouva označena za adhezní, specifikuje směrnice 93/13/EHS, která definuje za individuálně nesjednanou podmínku tu, která byla sepsána předem bez možnosti spotřebitele ovlivnit její obsah, zejména jedná-li se o běžně předem sestavené smlouvy. To, že jedna konkrétní podmínka smlouvy mohla mít individuální charakter, neznamená, že tohoto ustanovení nelze použít na zbytek smlouvy, zejména v případě, posouzení smlouvy jako celku ukazuje na předem sepsanou smlouvu, jejíž podmínky předem stanovil navrhovatel.

Často dochází k označování smluv adhezních jako smlouvy formulářové, spotřebitelské, rámcové anebo se hovoří pouze o obchodních či všeobecných obchodních podmínkách, toto označení však není přesné.⁶⁵ Stejně jako u tzv. spotřebitelských smluv se jedná u smluv adhezních o jistou vlastnost, kterou vykazují, nejde o typ smlouvy.

Pokud se budeme bavit o tzv. formulářových smlouvách, je nutné poznamenat, že formulářová smlouva je pouze nejtypičtější formou smlouvy adhezní, což potvrzuje rovněž ustanovení NOZ.⁶⁶ Existují tedy i takové formulářové smlouvy, které nelze za adhezní považovat.

2.2.2 Kontraktační strany

Strany uzavírající adhezní smlouvy jsou označovány jako oferent či navrhovatel na straně jedné a akceptant na straně druhé. Z definice adhezních smluv je tedy oferent – navrhovatel tou stranou, která ve vztahu vystupuje jako silnější a určuje základní smluvní

---

⁶⁵ Srov. KRAUSOVÁ, A., *Uzavírání smluv, adhezní smlouvy*. Brno, 2007. 52 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Masarykova, Fakulta právnická, Katedra obchodního práva. s. 4-16, Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/79148/pravf_m/>.

⁶⁶ § 1798 odst. 2) NOZ.

podmínky, touto stranou může být např. pojišťovna, banka či dodavatelé telekomunikačních služeb. V těchto případech to bývá spíše spotřebitel, který vyhledává smluvního partnera, navrhovatele a ten pak nabízí předmět smlouvy formou nabídky s pevně danými podmínkami. Akceptant (nejčastěji to bývá právě spotřebitel) pak má možnost podmínky smlouvy pouze přijmout či nepřijmout.

Adhezní smlouvy formulářového typu jsou pro oferenty jistě praktické a nákladově úsporné, mohou však rovněž působit na druhou smluvní stranu dojmem převahy.

V případech, kdy je účastníkem adhezní smlouvy na straně akceptanta spotřebitel a na straně oferenta podnikatel, stává se tato smlouva smlouvou spotřebitelskou a dostává se tak spotřebiteli jistých zákonných výhod a potřebné ochrany.⁶⁷

Adhezním způsobem jsou spotřebitelské smlouvy uzavírány velice často a faktická nerovnost smluvních stran je zde výrazná; zejména z tohoto důvodu je spotřebitel chráněn proti zneužití této formy smlouvy řadou zakázaných nepřiměřených ujednání či ujednání výrazně zhoršující jeho postavení.

2.2.3 Podmínky uvedené mimo text smlouvy

Zákon umožňuje část obsahu adhezní smlouvy určit odkazem na podmínky uvedené mimo text smlouvy, ovšem za přesně specifikovaných podmínek; stávající úprava reguluje tuto problematiku v § 273 odst. 1 ObchZ.,⁶⁸ kdežto nová úprava řeší tuto otázku detailněji. Nově je zde, na základě negativních zkušeností z praxe, řešen obtížně čitelný či nesrozumitelný text doložky, který je s oblibou podnikateli v adhezních smlouvách hojně využíván. NOZ zde přímo reaguje na nešvary stávající podnikatelské praxe a posiluje tak ještě více práva spotřebitele.⁶⁹

---

⁶⁷ Srov. § 262 odst. 4 ObchZ. a § 1810 a násl. NOZ.

⁶⁸ Srov. KRAUSOVÁ, A., *Uzavírání smluv, adhezní smlouvy*. Brno, 2007. 52 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Masarykova, Fakulta právnická, Katedra obchodního práva. s. 20-30, Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/79148/pravf_m/>.

⁶⁹ § 1799 - 1801 NOZ.

2.2.4 Speciální formy a typy adhezních smluv

Často jsou zmiňovány dva anglické termíny: “shrink wrap contract” a “clickthrough contract”.

Shrink wrap contract je typem adhezní smlouvy, která je specifická zejména tím, že může být spotřebitelem přijata až po otevření produktu. Tato forma smlouvy je typická zejména pro licenční smlouvy k software, kdy zákazník uzavírá smlouvu až po otevření obalu nosiče tak, jak určují smluvní podmínky, které jsou ale paradoxně dostupné až po rozbalení. Zde je smluvní svoboda spotřebitele omezena v maximální míře; nicméně spotřebitel zpravidla na podmínky smlouvy přistoupí v dobré víře, že oferent jedná čestně, dle platných a obvyklých obchodních pravidel.

Clickthrough contract je hojně rozšířeným způsobem uzavírání smluv na dálku, prostřednictvím webového rozhraní. Zákazník tak uzavírá smlouvu prostřednictvím formuláře, kde jednotlivé smluvní podmínky potvrzuje “odkliknutím” políček na obrazovce a až po vyplnění a potvrzení příslušných údajů je smlouva uzavřena; typickým příkladem této formy smlouvy je nákup přes internet, který zákazník může dokončit – uzavřít smlouvu až ve chvíli, kdy “odklikne” souhlas s obchodními podmínkami podnikatele.

Dalšími typickými odvětvími, která užívají pro svou podnikatelskou činnost formu adhezních smluv, jsou zejména bankovníctví (např. smlouva o úvěru, účtu atd.), pojišťovnictví, obchodování s cennými papíry, telekomunikační služby, dodavatelské služby vody, elektřiny a plynu.

Speciální oblastí využívající adhezní smlouvy jsou smlouvy týkající se práva duševního vlastnictví, zejména smlouvy licenční. V případě, že chce subjekt využít práva k určitému software, je nucen se zcela podrobit smluvním podmínkám (v této souvislosti se používá termín EULA – End User License Agreement – licenční smlouva s koncovým uživatelem, viz vysvětlení pojmu *Shrink wrap contract* na předchozí straně).

Za specifických podmínek může být adhezním způsobem uzavřena i smlouva o dílo, a to v případě např. staveb domů či budov “na klíč”.⁷⁰

2.2.5 Shrnutí

Vlivem technologického vývoje a globalizace společnosti roste míra využívání adhezních smluv.

Smlouvy uzavírané adhezním způsobem jsou v podstatě konstruovány jako nabídka, která je určena k přijetí. Hlavním účelem adhezních smluv formulářového typu je zejména jednodušnost a úspora nákladů podnikatele, takto ušetřené prostředky je možné využít např. na úpravu ceny výrobku či služby, což je v současném konkurenčním prostředí jistě významným aspektem a ve své podstatě mohou být smluvní podmínky pro slabší stranu i výhodné.

Přestože nejsou adhezní smlouvy tvořeny na principu svobody vůle, dá se říci, že svým způsobem demokratizují tržní prostředí, jelikož široká míra využívání těchto smluv zakládá stejné podmínky pro zákazníky (akceptanty), tedy je minimalizována případná diskriminace. V některých případech však podnikatelé využívají výhodu formy adhezních smluv ve svůj prospěch až příliš. Existují odvětví, kde je využíváno adhezních smluv jako jediné možnosti uzavřít smluvní vztah, jako je např. nabídka telekomunikačních služeb, a slabší smluvní strana je tak nucena na tyto smluvní podmínky nakonec přistoupit, pakliže chce telekomunikačních služeb využívat; možnost volby má pouze mezi těmito adhezními smlouvami různých oferentů.

Ke zneužívání silnějšího postavení smluvní strany oferenta dochází zejména stanovením smluvních podmínek narušujících rovné postavení smluvních stran. Nicméně

---

⁷⁰ Srov. KRAUSOVÁ, A., *Uzavírání smluv, adhezní smlouvy*. Brno, 2007. 52 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Masarykova, Fakulta právnická, Katedra obchodního práva. s. 39-41, Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/79148/pravf_m/>.

často užívané malé písmo či nesrozumitelnost textu už úprava NOZ řeší a podnikatelé by měli být v tomto ohledu “opatrnější”, viz výklad ustanovení NOZ výše⁷¹

2.2.6 Možnosti obrany slabší strany

Přestože z definice adhezních smluv plyne, že slabší strana je nucena přijmout podmínky smlouvy bez možnosti jednání o znění jednotlivých ustanovení smlouvy, není slabší strana zcela bezbranná. Spotřebitel má samozřejmě možnost využít jak právní tak i mimoprávní prostředky k prosazení svých zájmů.

V první řadě může využít právní možnosti odstoupení od smlouvy; dle stávajícího ObčZ. lze odstoupit od takové smlouvy, která byla uzavřena v tísní za nápadně nevýhodných podmínek;⁷² NOZ řeší možnost odstoupení spotřebitele od smlouvy hned v několika ustanoveních, kdy záleží rovněž na podmínkách, za jakých byla smlouva uzavřena, nicméně všeobecně platí úprava, že má spotřebitel nárok na odstoupení od smlouvy ve lhůtě 14 dnů od uzavření smlouvy a bez udání důvodu.⁷³

Za mimoprávní prostředek obrany lze považovat pokus o vyjednávání o smluvních podmínkách, přestože se jedná o adhezní smlouvu, může podnikatel na vyjednávání přistoupit už z toho důvodu, že nebude chtít ztratit zákazníka a nebude chtít riskovat “negativní reklamu” – tyto případy známe zejména z mediálních kauz, kdy silnější strana změnil přístup k požadavku spotřebitele až ve chvíli, kdy by se kauza probírala veřejně a mohlo by dojít k ovlivnění potenciálních zákazníků, kteří by se případný zamýšlený obchod na základě zveřejnění detailů sporu rozhodli neuskutečnit; silnější strana může na vyjednávání přistoupit, přestože slabší strana na vyjednávání oprávněný nárok nemá; jediné riziko, kterému se slabší strana vystaví, je to, že strana silnější možnost vyjednávání odmítne.

Jako poslední nástroj obrany zde mohu uvést použití tzv. tlaku veřejného mínění na změnu stávajících smluvních podmínek, příkladem může být v minulosti vyhlášená soutěž

---

⁷¹ Srov. KRAUSOVÁ, A., *Uzavírání smluv, adhezní smlouvy*. Brno, 2007. 52 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Masarykova, Fakulta právnická, Katedra obchodního práva. S. 40-42, Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/79148/pravf_m/>.

⁷² § 49 ObčZ.

⁷³ §§ 1829, 1846, 1861 a §1818 NOZ.

o nejabsurdnější bankovní poplatek, kdy v roce 2005 “vyhrál” poplatek za příchozí platbu na běžný účet, výsledkem byla skutečnost, že některé banky skutečně tento poplatek zrušily⁷⁴

Smlouvy uzavírané adhezním způsobem jsou sice na rozdíl od ObčZ. v NOZ upraveny, ale stojí mimo část regulující ustanovení o závazcích ze smluv uzavíraných se spotřebitelem. Jak jsem již uvedla na začátku této kapitoly, adhezní smlouvy nejsou smluvním typem, ale pouze vykazují specifickou vlastnost – jsou uzavírány adhezním způsobem a může být na straně akceptanta, tedy na straně slabší, rovněž osoba právnická, která ochrany spotřebitele neužívá;

jelikož adhezní smlouvy uzavírají jak fyzické osoby, tak i právnické osoby rovněž za účelem svého podnikání, stojí úprava adhezních smluv mimo rámec ochrany spotřebitele; ale v případech, kdy smluvní stranou slabší je spotřebitel, bude se regulace vztahu plynoucího ze smlouvy uzavřené adhezním způsobem řídit ustanoveními o závazcích ze smluv uzavíraných se spotřebitelem (§ 1810 a násl. NOZ).

2.3 Závazky ze smluv uzavíraných distančním způsobem a uzavíraných mimo obchodní prostory

Záměr regulovat distanční smlouvy v české právní úpravě souvisí s rozvojem IT technologií dostupných široké veřejnosti a rovněž s novými marketingovými nástroji, které obchodníci v posledních letech používají.

Smlouvy uzavírané na dálku (tzv. distanční smlouvy) a smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory patří mezi ty formy spotřebitelských smluv, které zákon výslovně upravuje. Obě právní úpravy – ObčZ. i NOZ – jasně specifikují podmínky jejich vzniku, obsahu a jeho změn, povinnosti podnikatele a možnosti odstoupení od smlouvy ze strany

---

⁷⁴ Srov. KRAUSOVÁ, A., *Uzavírání smluv, adhezní smlouvy*. Brno, 2007. 52 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Masarykova, Fakulta právnická, Katedra obchodního práva. S. 40-42, Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/79148/pravf_m/>.

spotřebitele.

Do oddílu 2 čtvrtého dílu NOZ upravujícího smlouvy uzavírané distančním způsobem a mimo obchodní prostory spadají rovněž smlouvy o finančních službách, jelikož jejich regulace má specifické požadavky, je jim pro lepší přehlednost věnován zvláštní pododíl.

O distančních smlouvách hovoříme v případě, kdy pro uzavření těchto smluv byly smluvními stranami použity prostředky komunikace na dálku a smluvní strany se fyzicky nesetkaly. Za smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory považujeme ty smlouvy, k jejichž uzavření došlo mezi podnikatelem a spotřebitelem na místě, které není pro podnikání dodavatele obvyklé nebo nemá-li dodavatel místo k podnikání určené anebo za určitých podmínek u spotřebitele doma. Nejrozšířenějším typem smluv jsou samozřejmě smlouvy kupní.

Jelikož jsou tyto formy uzavírání spotřebitelských smluv v praxi velmi rozšířené, bylo nezbytné podmínky těchto kontraktací zákonně regulovat. Základními předpisy, ze kterých současná i nová česká právní úprava vychází, jsou relevantní směrnice EU; patří zde zejména směrnice 2011/83/EU.

V této části své práce se tedy zaměřím na aspekty těchto smluv a popíšu hlavní rozdíly mezi stávající úpravou a nově připravovaným občanským zákoníkem;

2.3.1 Obecná ustanovení

Stávající úpravou těchto smluv v ObčZ. působí neuceleně a chaoticky; předpis staví obě kontrakční formy (distanční smlouvy a smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory) vedle sebe a věnuje se jejich regulaci odděleně. Úprava je rozdílná jak v informačních požadavcích na podnikatele před uzavřením smlouvy, tak na podmínky odstoupení od smluv a konečně i na výjimky, jejichž úpravy se předpisy relevantních paragrafů nevztahují. Co lze stávající úpravě ObčZ. vytknout kromě neucelené úpravy, je též nevhodně zvolený výčet prostředků komunikace na dálku v textu § 53 odst. 1 ObčZ.; pokud autoři zvolili tuto metodiku, pak je zcela nepochopitelné, že v seznamu chyběl tak zásadní

komunikační prostředek, jakým je internet. Tento nedostatek považuji za zásadní, přestože je výčet pouze demonstrativní, údiv odborníků považuji v tomto ohledu za opodstatněný. V nejnovějším vydání ObčZ. již internet zmíněn je, avšak až na posledním místě a pouze v rámci “komunikačních sítí”.⁷⁵

Úprava NOZ zde postupuje daleko systematictější a sjednocuje základní podmínky pro obě formy uzavření smluv; výčet prostředků komunikace na dálku zcela vypouští a nahrazuje jej jasnou definicí prostředku komunikace na dálku jako takového, což je i s ohledem na technologický vývoj daleko praktičtější. Novou úpravu shledávám logickou a pro spotřebitele daleko přehlednější. Za velký posun považuji zejména sjednocení podmínek pro uplatnění práva na odstoupení od smlouvy ze strany spotřebitele.

Obě formy vzniku smluv jsou v současné praxi široce využívané a zpřísnění podmínky pro podnikatele v případě distančních smluv je z mého pohledu žádoucí, neboť spotřebitel může být vystaven při uzavírání smlouvy distančním způsobem nátlaku srovnatelnému, jako v případě uzavírání smluv mimo obchodní prostory, rozdíly jsou zde zanedbatelné. Považuji za relevantní zmínit poznámku Tomančákové týkající se případů vyzvedávky zboží spotřebitelem v “kamenném” obchodě, které proběhne na základě smlouvy uzavřené přes internet. I v těchto případech se jedná o distanční spotřebitelskou smlouvu, přestože obchodník mnohdy klamavě tvrdí opak. Osobní odběr je pouze způsob dodání, nikoliv způsob uzavření smlouvy.⁷⁶

Úprava v NOZ se nejprve věnuje ustanovením obecným a společným, rozdíly mezi jednotlivými kontraktačními formami definuje ve zvláštních ustanoveních, která jsou v porovnání se aktuální úpravou ObčZ. minimální; co bych zde vytkla, je zařazení právě těchto zvláštních ustanovení do části regulace obecné, předcházející úpravě odstoupení od smlouvy, která je pro obě formy opět společná. Přehlednější by jistě bylo umístit tato zvláštní ustanovení až na konec pododdílu obecných ustanovení, ale lze říci, že se jedná pouze o vadu “kosmetickou” nikoliv funkční. V detailním rozboru úpravy závazků vyplývajících z těchto smluv si tedy dovoluji odklonit se od struktury členění NOZ a

---

⁷⁵ Srov. Šalomoun M., *Distanční smlouvy aneb jak nakupovat zajíce v pytli* In Fiala J., aj., Sborník příspěvků z konference konané na PrF MU dne 18.1.2008, s. 34-39; Matějka J. *Úprava spotřebitelských smluv v právním řádu ČR se zvláštním zřetelem k tzv. distančním smlouvám*. Právník 2002, č.9, s.954; a Hulva T., *Ochrana spotřebitele*, s. 198.

⁷⁶ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 71.

nejprve popíši úpravu obecnou a společnou a teprve na závěr zmíním ona zvláštní ustanovení.

Obsah prvního pododdílu týkajícího se obecných ustanovení smluv uzavíraných distančním způsobem a závazků ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory rozšiřuje a přesněji specifikuje. Jsou zde specifikovány podmínky sdělení podnikatele vůči spotřebiteli před samotným uzavřením smlouvy, obsah smlouvy a upravuje začátek plnění závazků ze smluv o poskytování služeb.⁷⁷ Česká právní úprava vychází především z ustanovení směrnice 2001/83/EU.

V ustanovení § 1820 NOZ specifikuje další informace, které je podnikatel povinen spotřebiteli sdělit v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku. Povinnost poskytnout tyto informace tedy ještě rozšiřuje základní informační povinnost plynoucí z obecných ustanovení regulujících závazky ze všech spotřebitelských smluv (§ 1810 a násl. NOZ). Obdobná úprava je ve stávajícím zákoně popsána v § 53 odst. 4 písm. a) až i) ObčZ., která tímto ovšem reguluje pouze smlouvy uzavírané na dálku. NOZ rovněž stanoví sankce pro podnikatele spojené s porušením informační povinnosti.

Změnou oproti ustanovení ObčZ.⁷⁸ je jasná specifikace započetí plnění ze smlouvy o poskytování služeb ze strany podnikatele až po uplynutí lhůty určené pro odstoupení od smlouvy, ledaže by spotřebitel písemně požadoval plnění dřívejší. Regulace NOZ zpřehledňuje situaci v případech odstoupení od smlouvy a následného vracení započatého plnění podnikateli.

2.3.2 Odstoupení od smlouvy

Jak již bylo řečeno v úvodu této kapitoly, ustanovení NOZ upravuje podmínky pro odstoupení od smlouvy ze strany spotřebitele jednotně, jak pro smlouvu uzavřenou

---

⁷⁷ §§ 1820 – 1823 NOZ.

⁷⁸ Srov. § 53 odst. 8 písm. a) a § 1823 NOZ.

distančním způsobem, tak i pro smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory. NOZ se problematice odstoupení věnuje daleko šířeji a reguluje závazky smluvních stran detailně.

Spotřebitel má právo odstoupit od smlouvy ve lhůtě čtrnácti dnů.⁷⁹ Pro připomenutí doplňuji, že spotřebitel není povinen uvádět důvod odstoupení od smlouvy.⁸⁰ V případě, že spotřebitel nebyl řádným způsobem poučen o svém právu odstoupit od smlouvy, jak ukládá podnikateli zákon, může od smlouvy odstoupit do jednoho roku a 14 dnů. Zde je zásadní rozdíl mezi úpravou lhůty pro odstoupení v ObčZ., který v případě smlouvy uzavřené distančním způsobem spotřebiteli namísto roční lhůty dává pouze lhůtu tříměsíční. Lhůtu roční ponechává pouze v případě smluv uzavíraných mimo obchodní prostory a to za situace, kdy podnikatel nesplnil informační povinnost o možnostech odstoupení od smlouvy.⁸¹

NOZ nově upravuje podmínky odstoupení spotřebitele od smlouvy prostřednictvím vyplnění a odeslání vzorového formuláře přes webové rozhraní, v tomto případě je podnikatel povinen neprodleně písemně potvrdit spotřebiteli jeho přijetí.⁸²

Obě úpravy rovněž řeší podmínky vypořádání smluvních stran v případě odstoupení od smlouvy tak, aby nedošlo k bezdůvodnému obohacení. Podnikatel může požadovat pouze úhradu nákladů specifikovaných NOZ; a tato situace nastává v případě, kdy podnikatel upozornil spotřebitele při uzavírání smlouvy na jeho povinnost nést náklady spojené s dodáním zboží. Podle ObčZ. má dodavatel nárok pouze na náhradu skutečně vynaložených nákladů spojených s vrácením zboží.⁸³ Výrok Soudního dvora EU v souladu s platnou směrnicí potvrzuje, že spotřebitel má právo na vrácení poplatku za dopravu zboží a může být po něm požadována jen úhrada skutečně vynaložených nákladů spojených s vrácením zboží.⁸⁴

Další specifická práva a povinnosti smluvních stran upravují §§ 1833-1836 NOZ.

---

⁷⁹ § 1829 NOZ.

⁸⁰ § 1818 NOZ.

⁸¹ Srov. § 1829 NOZ, § 53 odst. 7 a § 57 odst. 1-3 ObčZ.

⁸² § 1830 NOZ.

⁸³ Srov. §§ 1831, 1832 NOZ a § 53 odst. 10 ObčZ.

⁸⁴ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15.4.2010, C-511/08, ve věci Heinrich Heine.

Podmínky, za kterých spotřebitel nemůže odstoupit od smluv distančních, či uzavřených mimo prostor obvyklý pro dodavatelovo podnikání upravují oba zákoníky obdobně. Regulace NOZ zavádí i doposud neupravené skutečnosti.⁸⁵

Za bezesporu zajímavý považuji názor Šalomouna, který polemizuje o situaci, kdy si spotřebitel přes internet zakoupí 3 druhy zboží prostřednictvím uzavření jedné distanční kupní smlouvy. Pokud se rozhodne odstoupit od smlouvy z důvodu neopravitelné vady jednoho výrobku, bude muset vrátit podnikateli všechny 3 zakoupené výrobky, jelikož podle zákona nelze odstoupit od části smlouvy. Autor uvádí, že pro spotřebitele by jistě byla výhodnější situace, kdy by v tomto případě vznikly tři samostatné smlouvy, každá pro jeden druh výrobku. Já jsem toho názoru, že uzavírat více smluv by v tomto případě bylo jak pro spotřebitele, tak pro podnikatele náročné nejen časově. Jsem přesvědčená, že v případě vady jednoho z výrobků není nutné rovnou odstoupit od celé smlouvy. Jistě je v rámci reklamačního řízení možné zakoupené zboží vyměnit, či spotřebiteli vrátit úhradu za toto zboží a zbývající zakoupené výrobky tak zůstanou, dle ujednání původní smlouvy, spotřebiteli.⁸⁶

Zákon rovněž popisuje situace, kdy nelze od těchto smluv odstoupit. Na rozdíl od úpravy ObčZ. zde NOZ nevyklučuje možnost odstoupení od smlouvy spočívající ve hře či loterii, kterou ale ve společných ustanoveních označuje jako smlouvu, jejíž úprava nepodléhá ustanovením regulujícím distanční smlouvy či smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory, což považuji dostačující fakt, z něhož plyne i nemožnost od takové smlouvy odstoupit způsobem výše uvedeným.⁸⁷

2.3.3 Neobjednané plnění

Obě úpravy pak shodně regulují nemožnost požadovat navrácení zboží či úhradu jakýchkoliv nákladů spojeným s doručením zboží ze strany podnikatele, jež si spotřebitel

---

⁸⁵ Srov. § 1837 NOZ a § 53 odst. 8 ObčZ. a § 57 odst. 4 ObčZ.

⁸⁶ Srov. Šalomoun M., *Distanční smlouvy aneb jak nakupovat zajíce v pytli* In Fiala J., aj., Sborník příspěvků z konference konané na PrF MU dne 18.1.2008, s. 34-39.

⁸⁷ Srov. §§ 1837, 1840 NOZ, §§ 53 odst. 8 a 57 odst. 4 ObčZ.

prokazatelně neobjednal, a přesto mu bylo podnikatelem doručeno. Tzv. neobjednané plnění (či plnění bez objednávky dle úpravy ObčZ.) je projevem obtěžování spotřebitele, jež je považováno za nežádoucí a je tedy potřebné jej regulovat. V případě, že je spotřebiteli doručeno zboží, které si neobjednal, stává se tímto oprávněným vlastníkem doručeného zboží a může s ním jakkoliv nakládat. V případě, že se zjevně jedná o doručení zboží omylem, je samozřejmě dodavatel oprávněn, za určitých podmínek, požadovat zboží zpět.⁸⁸ Podle Matějky je ustanovení ObčZ. týkající se neobjednaného plnění docela problematické, zejména ve vztahu k vlastnickému právu předmětu plnění a dále také z hlediska tzv. bezdůvodného obohacení. Pokud není spotřebitel povinen předmět plnění vrátit, jak vyplývá z ustanovení, pak by se dalo usuzovat, že vlastníkem předmětu plnění se stává právě spotřebitel. Nicméně, autor zde zcela správně shledává rozpor s ustanovením ObčZ., které říká, že věc lze nabýt pouze prostřednictvím smlouvy kupní, darovací či jinou smlouvou, děděním, rozhodnutím státního orgánu či na základě jiných skutečností stanovených zákonem. Dle mého názoru by proto v ustanovení o neobjednaném plnění měla být obsažena i jasná formulace týkající se přechodu vlastnického práva předmětu plnění na spotřebitele. V opačném případě lze usuzovat, že vlastníkem věci je stále podnikatel.⁸⁹ Avšak tuto nesrovnalost řeší jasná formulace NOZ, kde je spotřebitel v případě neobjednaného plnění označen za oprávněného držitele, což je dle mého názoru naprosto dostačující.⁹⁰

2.3.4 Společná ustanovení

Společná ustanovení NOZ i ObčZ obsahují v souladu se směrnicí 2011/83/EU výčet situací, ve kterých se předpisy týkající se distančních smluv a smluv uzavíraných mimo obchodní prostory nepoužijí. NOZ navíc ukládá podnikateli prokázat, že splnil svou

---

⁸⁸ Srov. § 1838 NOZ a § 53 odst. 9 ObčZ.

⁸⁹ Srov. Matějka J. *Úprava spotřebitelských smluv v právním řádu ČR se zvláštním zřetelem k tzv. distančním smlouvám*. Právník 2002, č.9, s.965-966.

⁹⁰ § 1838 NOZ.

informační povinnost vůči spotřebiteli v případě, že vyvstala jakákoliv pochybnost o tom, že tak učinil.⁹¹

Smlouvy, které předpisy o distančních smlouvách a smlouvách uzavřených mimo obchodní prostory neupravují, uvádí NOZ souhrnně (na rozdíl od ObčZ., který zvlášť specifikuje smlouvy mimo distanční formu kontraktace a smlouvy neupravené ustanoveními o smlouvách uzavíraných mimo prostory) a rozšiřuje o další typy smluv, které ObčZ. nezahrnuje.⁹² Přiznám se, že textu některý ustanovení týkajících se smluv vyloučených z této regulace přesně nerozumím. Zejména znění § 1840 písm. j) NOZ a obdobně s § 54 písm. c) ObčZ. mi nejsou příliš jasná. Tento problém mi objasňuje názor Matějky, který ve své práci říká: „*Jisté výhrady však lze mít k nepříliš přesvědčivé dikci některých ustanovení. [...] Výše uvedený výčet smluv (§ 54 ObčZ) představuje, spíše než ráció zákonodárce, doslovně transponovaný překlad čl. 3 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 97/7/ES. [...] V tomto ohledu lze tedy bohužel hovořit spíše o překladatelském opisování (nikoliv tvorbě) práva, než o seriózní práci zákonodárce, který reaguje na potřeby společenské regulace. [...] Náš zákonodárce však uvedené ustanovení pouze slepě přeložil a bez dalšího i v tomto duchu do našeho právního řádu implementoval.*”⁹³ Dalo by se tedy očekávat, že interpretace NOZ bude srozumitelnější, bohužel se tak nestalo a porozumění textu ustanovení zůstává nadále obtížným.

2.3.5 Zvláštní ustanovení

NOZ v úpravě zvláštních ustanovení reguluje odlišnosti v informačních povinnostech podnikatele a specifické podmínky, které mohou nastat v průběhu kontraktačního procesu zvlášť u smluv distančních a zvlášť u smluv uzavíraných mimo obchodní prostory. Jak jsem již uvedla v úvodu této kapitoly, je úprava NOZ v tomto ohledu přehlednější. NOZ odlišnosti popisuje na jednom místě, zatímco ObčZ. skrývá

---

⁹¹ § 1839 NOZ.

⁹² Srov. § 1840 NOZ, §§ 54 a 57 odst. 4 ObčZ.

⁹³ Matějka J. *Úprava spotřebitelských smluv v právním řádu ČR se zvláštním zřetelem k tzv. distančním smlouvám*. Právník 2002, č.9, s.959.

rozdíly v několika ustanoveních, jejichž dohledání a použití může být zejména pro laika obtížné.

Zvláštní ujednání o závazcích ze smluv uzavíraných distančním způsobem

NOZ přesně vymezuje, jaké informace je podnikatel povinen sdělit spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy a které informace a za jakých podmínek může podnikatel dodat údaje spotřebiteli v textové podobě nejpozději do doby plnění. Upravuje se zde zejména situace, kdy zvolený typ komunikace na dálku neumožňuje podnikateli poskytnout veškeré údaje, které předepisují obecná ustanovení o spotřebitelských smlouvách a obecná ustanovení o smlouvách uzavíraných distančním způsobem či mimo obchodní prostory, vyplývající z ustanovení směrnice o elektronickém obchodu, č. 2000/31/ES.

Jak jsem již uvedla v úvodu kapitoly, na rozdíl od úpravy ObčZ. neuvádí NOZ výčet prostředků komunikace na dálku; má se za to, že samotná povaha formy uzavření smlouvy jasně identifikuje, zda bylo k uzavření smlouvy použito prostředku, který nepožadoval fyzické setkání smluvních stran; navíc by, dle mého názoru, mohl být taxativní výčet zákona zavádějící, a v případě, že se vlivem technologického pokroku objeví nový druh komunikace na dálku, pak by, díky jeho nepřítomnosti ve výčtu, mohlo být případné prokázání, že se o prostředek komunikace na dálku jedná, komplikované. Pro účely této práce bych přesto ráda uvedla alespoň základní přehled prostředků komunikace na dálku, které mohou být použity při uzavření spotřebitelské smlouvy. Jedná se především o internet, adresovaný či neadresovaný tisk, reklamu v tisku s objednávkovým kupónem, telefon, katalog, televize, rozhlas, atd.

NOZ v ustanovení nově specifikuje, jaké informace je podnikatel povinen sdělit spotřebiteli, v případě smlouvy sjednané telefonicky. Shodně s úpravou ObčZ. NOZ předepisuje jaké údaje je podnikatel povinen uvést v případě použití elektronických prostředků. Mimo jiné je rovněž podnikatel povinen spotřebiteli neprodleně potvrdit objednávku.⁹⁴ Formu poskytování povinných informací upřesňuje rozhodnutí Soudního

---

⁹⁴ Srov. § 1824-1827 NOZ a § 53 ObčZ.

dvora EU, které říká: „*Obchodní počínání, které spočívá ve zpřístupnění informací pouze prostřednictvím hypertextového odkazu na internetové stránky dotyčného podniku, nesplňuje požadavky stanovené v předmětném ustanovení, neboť tyto informace nejsou ani tímto podnikem „poskytnuty“, ani spotřebitelem „obdrženy“ ve smyslu téhož ustanovení.*“⁹⁵

Ustanovení týkající se povinnosti podnikatele neprodleně potvrdit objednávku⁹⁶ není nutné chápat pouze jako regulaci chránící spotřebitele; zejména v případech objednávky přes internet je i pro podnikatele výhodnější ujistit se, že objednávka je platná a nedošlo k jejímu zadání omylem nebo dokonce třetí osobou. Případné nepřijetí zboží spotřebitelem či jeho vrácení zpět by jistě mohlo situaci podnikatele zkomplikovat. Samozřejmě nelze s absolutní jistotou říci, že zaslání potvrzení objednávky zajistí, aby se spotřebitel s textem potvrzení seznámil, ale zákon zde vychází z předpokladu, že dostatečná je již samotná možnost spotřebitele seznámit se s obsahem potvrzení; a proto je potvrzení doručení této zprávy považováno za dostačující. Nelze než s tímto názorem souhlasit.⁹⁷

Zvláštní ujednání o závazcích ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory

NOZ je na rozdíl od úpravy v ObčZ. detailnější a reaguje na aktuální situaci; zcela jasně vymezuje *prostor, který není pokládán prostorem obvyklým pro podnikání* dodavatele předmětu plnění smlouvy také v případě, kdy je sice smlouva uzavřená v prostorech obvyklých pro podnikání dodavatele, ale k jejímu uzavření došlo bezprostředně poté, co byl spotřebitel osloven podnikatelem mimo tyto prostory (např. nabídka prodeje na ulici a následné uzavření smlouvy v kanceláři prodejce);

NOZ zcela nově považuje za místo mimo obchodní prostory rovněž zájezd organizovaný podnikatelem, jehož účelem je propagace a prodej zboží nebo služby.⁹⁸ Často využívanou praktikou prodejců je pořádat výlety či výjezdní předváděcí akce, jejichž účelem není nic jiného, než prodat účastníkům-spotřebitelům co největší množství zboží

---

⁹⁵ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 5.7.2012, C-49/11, ve věci Content Services.

⁹⁶ § 1827 NOZ.

⁹⁷ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 70.

⁹⁸ § 1828 odst. 2 písm. b) NOZ.

(většinou předraženého a nízké kvality). Obvyklým lákadlem je zejména tvrzení obchodníka, že akce je nesmírně výhodná a nabídka se již nebude opakovat. Pod tíhou těchto argumentů pak spotřebitel ochotně přistoupí k podpisu kupní smlouvy. Tyto prodeje jsou typickým příkladem uzavření spotřebitelských smluv mimo prostory obvyklé k podnikání a zejména pro tyto případy je nutné zajistit zvláštní ochranu spotřebitele. Nutnost řešení těchto obchodních praktik dokládá množství správních a soudních řízení, kdy byly odhaleny klamavé či agresivní praktiky podnikatelů; mohu zde uvést např. rozsudek městského soudu v Praze, kdy za použití agresivních praktik podnikatel „*vytvářel během předváděcí akce klamný dojem, že spotřebitel vyhrál nebo vyhraje, pokud bude jednat určitým způsobem, ačkoliv pro získání výhry nebo výhody musel spotřebitel vynaložit finanční prostředky...*“⁹⁹ toto jednání pak mělo za následek uzavření kupních smluv na zboží, které by si spotřebitel za standardních podmínek možná nezakoupil. Možnost odstoupení od smlouvy dle ustanovení o spotřebitelských smlouvách je proto nutné zákonnou úpravou zajistit.

Pro úplnost bych ještě ráda doplnila popis situace, kdy si spotřebitel sám, aktivně, pozve prodejce domů – v tomto případě se o prodej mimo obchodní prostory nejedná a právní ochrana spotřebitele se ustanoveními této části neřídí! Samozřejmě praktiky obchodníků jsou promyšlené a nezřídka se stává, že obchodník nejprve spotřebitele kontaktuje telefonicky s nabídkou prodeje určitého zboží. Tato nabídka je ovšem podmíněna výslovným sjednáním návštěvy obchodníka u spotřebitele doma. Snaha obchodníka o snížení právní ochrany spotřebitele je v těchto případech označována jako obcházení zákona a samozřejmě se jedná o uzavření smlouvy mimo obchodní prostory. Ve sporných situacích je pak důkazní břemeno na podnikateli, který musí doložit, že sjednaná schůzka byla iniciována ze strany spotřebitele.¹⁰⁰

Dle ustanovení směrnice 2011/83/EU upravuje NOZ taktéž obsah a formu informací, které je podnikatel povinen sdělit spotřebiteli před uzavřením smlouvy.¹⁰¹

---

⁹⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22.7.2011, sp. zn. 9 A 128/2010 – 33.

¹⁰⁰ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 74.

¹⁰¹ § 1828 odst. 1 NOZ.

V této části NOZ je patrná reakce zákona na nekalé obchodní praktiky podnikatelů v případě spotřebitelských smluv uzavíraných mimo obchodní prostory; předpis se snaží o maximalizaci ochrany slabší strany.¹⁰²

2.3.6 Finanční služby

Finanční služby uzavírané se spotřebitelem prostřednictvím komunikace na dálku spadají formou svého vzniku do oddílu NOZ upravujícího distanční smlouvy a smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory. Jelikož povaha těchto smluv je specifická a týká se přímo finančních prostředků spotřebitele, je jejich úprava přísnější, zejména co do informačních povinností podnikatele vůči spotřebiteli; aby veškeré povinnosti plynoucí ze závazků z těchto smluv byly jasné oběma smluvním stranám a nedocházelo k nesprávnému výkladu práva, je tato problematika řešena odděleně, v samostatném druhém pododdílu. Toto uspořádání NOZ považuji za dostatečně přehledné a jasné.

Česká právní úprava smluv o finančních službách uzavíraných distančním způsobem vychází ze směrnice 2002/65/ES (o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku) a provádí její ustanovení v maximální možné míře - v částech, kde je možná volba dle uvážení členského státu inkorporující tuto směrnici, je ObčZ. přísnější; nicméně např. ustanovení čl. 8 této směrnice, o provedení opatření v případě zneužití platebních karet v souvislosti s těmito smlouvami, česká úprava (ani návrh nového občanského zákoníku) neřeší. Základním předpokladem u regulace těchto smluv samozřejmě zůstává podmínka existence spotřebitelské smlouvy.

Dá se říci, že úprava NOZ přebírá úpravu stávajícího ObčZ. (§ 54a – 54 d) téměř dokonale, rozdíly jsou zde minimální a níže v této části práce se je pokusím identifikovat. NOZ reguluje tyto smlouvy v ustanoveních § 1841 až 1851.

Regulace distančních smluv o finančních službách je rozdělena v NOZ do tří částí, první část definuje informační povinnostmi podnikatele před uzavřením smlouvy (informace o dodavateli, o službě a o smlouvě samotné), ve druhé části jsou popsány

---

¹⁰² Srov. § 1828 NOZ, a § 57 ObčZ.

podmínky odstoupení od smlouvy a třetí část specifikuje ochranu spotřebitele vůči neobjednaným plněním.

Jaké smlouvy uzavírané se spotřebitelem spadají do této oblasti? Obě úpravy občanského zákoníku uvádějí tyto smlouvy výčtem. Jedná se o smlouvy, jejichž předmětem jsou služby bankovní, pojistné či úvěrové, atd. NOZ výčet rozšiřuje o služby směnářské a vydávání elektronických peněz. ObčZ. v § 54a odst. 1 rovněž uvádí taxativní výčet podnikatelů, kteří vystupují na straně dodavatele (banka, pojišťovací makléř,...), NOZ obdobný výčet nespecifikuje a to zřejmě z praktických důvodů, jelikož s rozvojem trhu e-commerce může v praxi vzniknout i nový podnikatelský subjekt poskytující finanční služby v souladu se zákonem a jeho absence ve výčtu ustanovení zákona by mohla působit komplikace.¹⁰³

Jak již bylo uvedeno výše, ustanovení této části předpisu regulují pouze smlouvy o finančních službách, k jejichž vzniku došlo prostřednictvím komunikace na dálku. NOZ zde pamatuje rovněž na situaci, která je v praxi běžná, a to na případy uzavření většího počtu smluv o finančních službách mezi stejnými subjekty, v těchto případech jsou ustanovení zákona platná pouze pro první z těchto smluv, výjimku tvoří případy, kdy jsou tyto smlouvy uzavírané s delším, než ročním odstupem, v této situaci se pohlíží na smlouvy zvlášť. Obdobně reguluje tuto situaci i ustanovení ObčZ., ale výklad NOZ je v tomto případě z mého pohledu lépe a jasněji formulovaný. Současná úprava se ještě navíc zabývá definicí spotřebitele coby fyzické osoby, provozovatele prostředku komunikace na dálku, a rovněž popisuje trvalý nosič dat (CD-ROM, diskety atd.), což ovšem považuji za zbytečné a v případě definice spotřebitele a podnikatele za úpravu duplicitní, NOZ se těmito detaily zcela logicky nezabývá.¹⁰⁴

Tak jako již výše uvedené smlouvy uzavírané na dálku a mimo obchodní prostory, je rovněž smlouvám o finančních službách vyčleněna v obou předpisech pasáž, která se věnuje informační povinnosti dodavatele před samotným uzavřením smlouvy a s dostatečným předstihem. Jak jsem již uvedla v úvodu této části, jelikož se smlouvy o finančních službách týkají finančního majetku spotřebitele zásadním způsobem a částky

---

¹⁰³ Srov. § 1841 NOZ, a § 54a odst. 1 ObčZ.

¹⁰⁴ Srov. § 1842 NOZ, a § 54a odst. 3 ObčZ.

vynaložené spotřebitelem nejsou zanedbatelné, je nezbytné zajistit ochranu spotřebitele v maximální možné míře, s čímž souvisí i důraz na informační povinnost ze strany podnikatele.

Minimální informace, které je podnikatel povinen spotřebiteli poskytnout v textové podobě před uzavřením smlouvy je možné rozdělit do třech částí – jedná se o informace o podnikateli (dodavateli),¹⁰⁵ informace o službě,¹⁰⁶ a informace o smlouvě samotné.

Ustanovení týkající se **informací o smlouvě**, smluvních podmínkách či jejich případného porušení, vycházejí rovněž z regulace relevantní směrnice; česká právní úprava přebírá její ustanovení téměř doslovně. Spotřebitel musí být poučen o podmínkách odstoupení od smlouvy, včetně relevantních lhůt a upozornění na povinnost úhrady částky, kterou může podnikatel po spotřebiteli požadovat v případě odstoupení od smlouvy a spotřebitel musí být rovněž upozorněn na důsledky plynoucí z neuplatnění práva na odstoupení. Zde je potřeba zohlednit jistou formulační nepřesnost, jelikož dle ustanovení § 544 ObčZ. nelze uplatnit smluvní pokutu v případě využití práva, což potvrzuje rozsudek Nejvyššího soudu ČR „PR č. 11/2002: *Ujednání (dohoda, smlouva) o povinnosti zaplatit smluvní pokutu pro případ výkonu práva (odstoupení od smlouvy) a nikoliv pro případ porušení smluvní povinnosti je v rozporu s účelem institutu smluvní pokuty (§ 544 a násl. ObčZ), a tedy pro rozpor s účelem zákona je neplatné podle § 39 ObčZ.*”¹⁰⁷ V případě sankce za předčasné či jednostranné ukončení smlouvy nelze ale hovořit o smluvní pokutě jako takové, úprava § 1843 odst. 1 písm. i) NOZ upřesňuje, že sankce vyplývá ze smluvních podmínek, což je jakýmsi upřesňujícím doplněním textu českého překladu směrnice.¹⁰⁸

Podnikatel je rovněž povinen specifikovat členský stát (státy) EU, jehož právní předpisy tvoří základ vztahů se spotřebitelem; toto ustanovení reguluje stávající situaci na trhu, kdy většina institucí poskytující finanční a bankovní služby fungují na globální úrovni. Vedle dalších povinných informací obě úpravy rovněž ukládají podnikateli

---

¹⁰⁵ Srov. § 1843, a § 54 b ObčZ.

¹⁰⁶ Srov. § 1843 NOZ, a § 54b odst. 2 ObčZ.

¹⁰⁷ HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 370.

¹⁰⁸ Srov. HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 368.

povinnost poskytnout veškeré údaje spotřebiteli takovým způsobem, aby bylo patrné, že slouží k podnikatelským účelům.¹⁰⁹

Zákon rovněž podnikateli ukládá povinnost souladu údajů ve smlouvě s údaji poskytnutými spotřebiteli před uzavřením smlouvy; na žádost spotřebitele je podnikatel povinen kdykoliv za trvání závazku poskytnout spotřebiteli smluvní podmínky v tištěné podobě a změnit způsob komunikace na dálku, je-li to možné. Ustanovení ObčZ. navíc specifikuje podmínky sdělení potřebných údajů ze strany podnikatele v případě, že je ke komunikaci použit telefon. Tuto podmínku NOZ specifikuje již v obecných ustanoveních.¹¹⁰

Tak jako má spotřebitel právo na odstoupení od ostatních smluv, rovněž od smlouvy o finančních službách má možnost odstoupit, a to ve lhůtě čtrnácti dnů od uzavření smlouvy. Úprava ObčZ. i NOZ se shoduje téměř doslovně. Nicméně ráda bych poukázala na fakt, že na rozdíl od ostatních spotřebitelských smluv, začíná lhůta pro odstoupení v případě smluv o finanční službě běžet již s uzavřením smlouvy.

Právo na odstoupení od smlouvy nelze uplatnit v případech, kdy se cena služby odvíjí od pohybu cen na finančních trzích a jejichž výši tak podnikatel nemůže ovlivnit a dále nelze odstoupit od smluv týkajících se krátkodobého pojištění na dobu kratší než 1 měsíc (např. pojištění cestovní); směrnice zde dává členským státům prostor na vyloučení z práva na odstoupení od smlouvy i smlouvy další, nicméně tuto možnost čeští zákonodárci nevyužili.¹¹¹

Odstoupení od smlouvy má za důsledek zrušení závazků ze smluv, které byly s prvotní smlouvou spojeny a rovněž uzavřeny distančním způsobem.

Jak již bylo uvedeno v odstavci o smluvních informacích, mohou stranám vzniknout závazky, jež bude třeba vypořádat v případě uplatnění práva odstoupení od smlouvy. Podnikatel je oprávněn po spotřebiteli požadovat úhradu přiměřených nákladů za doposud poskytnuté služby. Samozřejmě i zde je pamatováno na ochranu spotřebitele před předčasným plněním, se kterým výslovně nesouhlasil (plnění před uplynutím lhůty pro odstoupení) a rovněž spotřebitel není povinen cokoli platit v případě, že podnikatel

¹⁰⁹ Srov. § 1843 NOZ, a § 54b odst. 4 ObčZ.

¹¹⁰ Srov. § 1844 NOZ, a § 54b odst. 7-11 ObčZ.

¹¹¹ Srov. HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 372.

neprokáže, že o této smluvní podmínce spotřebitele informoval. Vzájemné vypořádání v případě odstoupení od smlouvy se vztahuje na obě smluvní strany, ty jsou povinny si vzájemně vrátit peněžní plnění, která přijaly.¹¹²

Poslední částí upravující smlouvy o finančních službách uzavřené se spotřebitelem na dálku je ustanovení týkající se neobjednaného plnění, kdy je opět spotřebitel chráněn před vznikem povinnosti jakéhokoliv plnění za neobjednanou službu. Zde je opět úprava NOZ i ObčZ. shodná.¹¹³

Stávající úprava ObčZ. navíc ukládá provozovateli prostředku komunikace na dálku, jehož prostřednictvím byla smlouva uzavřena, povinnost zajistit případné ukončení poskytování těchto finančních služeb v případě, kdy byly pravomocným rozhodnutím označeny za nezákonné. Zde je patrná snaha české úpravy o převzetí regulace směrnice; nicméně k tomu, aby byl provozovatel toto schopen zajistit, je potřeba, aby pravomocné rozhodnutí bylo oznámeno – tady jaksí chybí určení správního orgánu, který by byl oprávněn takto učinit a zároveň je nutná podmínka technické proveditelnosti. NOZ logicky toto ustanovení zcela vypouští, neboť taková odpovědnost provozovatele prostředku komunikace na dálku nemá oporu v zákoně.

Ustanovení ObčZ. rovněž upravuje pro případ řešení sporů z těchto smluv důkazní břemeno na straně dodavatele v případě nutnosti prokázání splnění informační povinnosti. NOZ tuto skutečnost ošetřuje v obecné části - ve společných ustanoveních, jejichž obsah jsem popsala již dříve v části věnované distančním smlouvám.¹¹⁴

2.3.7 Shrnutí

Závěrem bych k této kapitole ráda uvedla, že přestože je distanční způsob uzavírání smluv velmi rozšířený, jen malé množství spotřebitelů v ČR (ale i v rámci celé EU) využívá možnosti uzavřít smlouvu, jejímž předmětem je nákup zboží či služby s podnikatelem/dodavatelem mimo území naší republiky (či státu, jehož je spotřebitel

¹¹² Srov. § 1846 - 1850 NOZ, § 54b odst. 12 ObčZ. a § 54c ObčZ.

¹¹³ Srov. § 1851 NOZ, § 54d odst. 1 ObčZ.

¹¹⁴ Srov. HULMÁK In ŠVESTKA J., SPÁČIL, aj, *Občanský zákoník komentář, I. sv.*, s. 374.

občanem).

Přestože ustanovení relevantních směrnic regulující práva spotřebitele jsou platná v celé EU, je nedůvěra k těmto obchodním transakcím ze strany spotřebitelů stále velmi silná. Hlavní překážkou uzavření takového obchodu je, krom jazykové bariéry, zejména obava ze složitosti doručení či případného vracení zboží a nejistota úspěšnosti spotřebitele v případném reklamačním řízení. Souhlasím s názorem odborníků, že nárůst přeshraničních spotřebitelských nákupů by měl zejména pozitivní dopad na úroveň “vnitrostátních” obchodních služeb. A zesílení konkurenčního tlaku by jistě omezilo zneužívání nekalých obchodních praktik ze strany podnikatelů.

Snaha evropského práva je překonat tyto bariéry a podpořit přeshraniční obchodní transakce. Za “nejodvážnější”, jak vyplývá z průzkumu Eurobarometru provedeného v roce 2008, lze v tomto ohledu považovat obyvatele Lucemburska; Česká republika se pohybuje někde uprostřed členských zemí EU. Pokud srovnáváme výši částek, které se průměrně spotřebitel odváží v přeshraničním obchodě utratit, pak Malťané a Lucemburčané jsou ochotni zaplatit i v řádech tis. EUR, zatímco Češi se pohybují maximálně ve stovkách EUR. 38% respondentů tohoto průzkumu má obavy z nedodržování spotřebitelských práv v ostatních zemích EU. Pouze 6% dotázaných bylo naopak toho názoru, že obchodníci ostatních zemí EU tato práva plně respektují.¹¹⁵ Jsem toho názoru, že v případě českých občanů je, spíše než nedůvěra v čestnost zahraničních obchodníků, problém v neznalosti cizího jazyka.

2.4 Smlouvy o dočasném užívání ubytovacího zařízení „Timeshare“

Právní úprava tzv. timesharingových smluv je poměrně mladá a rychle se vyvíjí. Dříve než se pustím do popisu aktuální úpravy této problematiky v českých zákonech, pokusím se stručně vysvětlit, co vlastně pojem „timeshare“ znamená.

Timeshare (volným překladem z angličtiny „sdílení po určitý čas“) je v současné

---

¹¹⁵ Srov. European Communities, *Consumers in Europe*, 2009, s. 119-230.

době termín pro způsob užívání smlouvou specifikovaného rekreačního objektu (či spíše jeho části) po určitou dobu za úplatu. Smlouvu o dočasném užívání ubytovacího zařízení spotřebitel uzavírá s podnikatelem zpravidla tak, že uhradí „kupní cenu za timeshare“ a následně pak hradí pravidelné poplatky za udržovací služby, většinou s roční frekvencí. Právo na užívání ubytovacího zařízení je spotřebiteli vyhrazeno na určitou část kalendářního roku, definovanou smlouvou (zpravidla se jedná shodný časový úsek); smlouvy bývají uzavírány na několik let.

Vzhledem k agresivním praktikám, které podnikatelé využívali k uzavření smluv s důvěřivými spotřebiteli, přikročily odpovědné orgány EU k regulaci této sféry podnikání. Byly vydány již dvě směrnice ošetřující právní ochranu spotřebitele. Jde o směrnici 94/47/ES, která se zaměřila zejména na pravidla týkající se informací a podstatných náležitostí timesharingových smluv a dále na možnosti vypovězení a odstoupení od této smlouvy. Česká právní úprava implementovala ustanovení směrnice v ObčZ. téměř absolutně, nicméně úprava byla změněna. Jak jsem již zmínila v úvodu, je oblast trhu s timeshare velmi živá a proto tato právní úprava zakrátko nebyla dostačující. V lednu 2009 byla vydána nová směrnice 2008/122/ES, která reaguje na vývoj daného odvětví, zejména na vznik nových produktů jakými jsou smlouvy o dalším prodeji a o výměně. Zároveň bylo potřebné zajistit ochranu spotřebitele před nekalými praktikami podnikatelů, jejichž snahou bylo v mnoha případech obcházení stávající směrnice.

Timesharingové smlouvy velmi často spotřebitele zavazují na několik let a možnost vyvázat se je mnohdy téměř nemožná, neboť spotřebitel zakoupil právo k užívání rekreačních prostor a má tedy možnost pravidelně, každý rok, v jemu přesně vyhrazeném termínu, uplatnit své právo; samozřejmě dopravu a ostatní poplatky za „dovolenou“ je povinen si hradit zvlášť. Pomineme-li nemalou investici v podobě „kupní ceny“ při uzavření smlouvy, tak je spotřebitel rovněž povinen hradit pravidelně „udržovací poplatky“ a v konečném součtu již smlouva o timeshare tak výhodnou není. Už samotný fakt, že termín možnosti využití práva k dočasnému užívání je neměnný, je jistě limitujícím faktorem pro drtivou většinu spotřebitelů; což samozřejmě nevylučuje i spokojené spotřebitele, kteří s nadšením své právo každoročně využívají. V případě, že spotřebitel již nechce své právo dále uplatňovat, má dvě možnosti, buď od smlouvy odstoupit (podmínky pro odstoupení popíši dále v textu) – samozřejmě bez možnosti vrácení „kupní ceny“, ale

nebude již nucen hradit pravidelné udržovací poplatky, anebo své právo k dočasnému využívání nemovitosti prodá. K prodeji tohoto práva spotřebitel může využít tzv. „timeshare resales“ - kdy podnikatel zabývající se přeprodejem timeshare nabídne spotřebiteli možnost přeprodat smlouvu jiné osobě; za tuto zprostředkovatelskou službu podnikatel často inkasuje nemalé poplatky, které navíc nemusí nutně zajistit úspěšný prodej. Spotřebitel má rovněž možnost pokusit se prodat timeshare smlouvu sám, ale šance na úspěšnost je zde velmi malá, neboť trh s timeshare prakticky neexistuje. Ve velké nevýhodě jsou zejména ti spotřebitelé, kteří uzavřeli timeshare smlouvu před nabytím účinnosti první směrnice; obchodování s tímto předmětem smlouvy nebylo příliš známé a podnikatelé tak za použití psychologicky promyšlených a agresivních praktik nalákali spoustu důvěřivých spotřebitelů, kterým se prostředky vložené do „obchodu“ již zřejmě nikdy nevrátí. Nevětší devizou poskytovatelů těchto služeb je především spotřebitelova neznalost odvětví a zejména právní ochrany, jež je mu poskytována.

Nová směrnice si proto klade za cíl zvýšit ochranu práv spotřebitele a umožnit mu lépe se bránit před neférovým jednáním podnikatele; zaměřuje se na regulaci klamavých praktik, které jsou uplatňovány při prodejních akcích – zde nařizuje podnikateli povinnost obeznámit spotřebitele s obchodním účelem prodejní akce již na pozvánkách. Dále směrnice specifikuje předšmluvní informační povinnosti podnikatele, určuje způsob volby jazyka, ve kterém je smlouva uzavírána, a rovněž upravuje lhůtu pro odstoupení tak, aby spotřebitel měl dostatek času plně si uvědomit, jaké povinnosti a práva pro něj ze smlouvy vyplývají.¹¹⁶

Česká právní úprava transponovala ustanovení směrnice 2008/122/ES do ObčZ. zákonem č. 28/2011 dne 18. 2. 2011 a byly tak nahrazeny dosavadní ustanovení §§ 58 až 71 ObčZ. reagující na směrnici dřívější. Novou úpravu v celém rozsahu, jen s nepatrnými změnami, přebírá také NOZ v ustanoveních §§ 1852 až 1867.

---

¹¹⁶ Srov. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně*, čl. 3 – 6, Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

Jaká jsou tedy práva a povinnosti smluvních stran vyplývající z timesharingových smluv? Platná i nová zákonná úprava přesně specifikuje typy smluv, jichž se regulace o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiných rekreačních prostor týká. Jedná se zejména o spotřebitelské smlouvy, kdy za úplaty spotřebitel nabývá právo užívat ubytovací zařízení; zákon nevylučuje z předmětu smlouvy rovněž jiné rekreační služby, ale nutnou podmínkou je délka trvání smlouvy delší než jeden rok. Pokud je smlouva uzavřena tím způsobem, že je možné její trvání prodloužit bez výslovného souhlasu smluvních stran, má se za to, že je uzavřena na dobu delší jednoho roku.

Dále jsou do této úpravy zahrnuty smlouvy poskytující spotřebiteli účastnictví ve výměnném systému, kdy své právo na dočasné užívání rekreačního zařízení spotřebitel vymění s jinou osobou za stejnou výhodu v jiném zařízení a dále rovněž na timeshare resale smlouvy (viz výše). V případě sjednání smlouvy o smlouvě budoucí jsou tyto rovněž regulovány touto částí zákona.

V reakci na nekalé praktiky je dle zákona podnikatel povinen zřetelně uvést na pozvánkách obchodní účel akce a umožnit spotřebiteli po dobu jejího trvání přístup k nezbytným informacím. Za tyto informace jsou považovány údaje, které je podnikatel povinen poskytnout spotřebiteli v předepsané textové podobě ve formuláři v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy. Náležitosti formuláře stanoví nařízení vlády ze dne 9. 2. 2011 o formulářích pro smlouvy, ve kterých se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení nebo s tím spojené služby, vydané ve sbírce zákonů č. 38/2011. Podnikatel je rovněž povinen, tak jako je to v případě všech spotřebitelských smluv, výslovně upozornit spotřebitele na jeho právo odstoupit od smlouvy a informovat jej o lhůtě pro odstoupení. Tyto údaje je podnikatel povinen spotřebiteli sdělit v úředním jazyce členského státu EU dle volby spotřebitele, kde má spotřebitel trvalé bydliště anebo jehož je státním příslušníkem.

Forma timeshare smlouvy je požadována písemná, NOZ dále doplňuje, že „*podnikatel nemůže namítat vůči spotřebiteli neplatnost smlouvy pro nedostatek formy*“¹¹⁷ což lze chápat tak, že zákon nepřímou ukládá podnikateli povinnost zajistit písemnou formu

---

¹¹⁷ § 1855 věta druhá NOZ.

smlouvy.

Smlouva musí obsahovat údaje sdělené před jejím uzavřením. Nedílnou součástí smlouvy je formulář pro odstoupení od smlouvy vyplněný podnikatelem, jehož náležitosti rovněž specifikuje výše zmíněné nařízení vlády. NOZ navíc výslovně specifikuje povinnost podnikatele vydat spotřebiteli minimálně jedno vyhotovení smlouvy bezprostředně pro uzavření.¹¹⁸

NOZ blíže specifikuje použití jazyka smlouvy, který je, jak jsem již uvedla výše, zvolen za určitých podmínek spotřebitelem; Je-li tento jazyk odlišný od jazyka členského státu EU, na jehož území se předmět smlouvy nachází, pak je podnikatel povinen spotřebiteli zajistit překlad smlouvy rovněž do tohoto jazyka. Smysl tohoto ustanovení lze chápat především z praktického hlediska, kdy v případě nejasností má spotřebitel možnost v lokalitě předmětu smlouvy možnost překlad textu smlouvy použít. Zákon se ale nezabývá otázkou jazyka, který není úředním jazykem členského státu EU, ale na jehož území se předmět smlouvy může nacházet. V případě lokace mimo území EU je zřejmě podnikatel této povinnosti zbaven. Předpokládáme-li, že vlastníkem-podnikatelem objektu předmětu smlouvy je státním příslušníkem členské země EU, ale tento objekt je mimo území EU a spotřebitel je rovněž státním příslušníkem EU, pak se situace může zkomplikovat. Jsem toho názoru, že takto popsaná situace nastat může, ale právní úprava zde zřejmě chybí. Bylo by tedy na spotřebiteli, aby si pro případ potřeby překlad textu smlouvy zajistil sám, což v případě exotické destinace může jistě znamenat nemalé náklady na úřední překlad. Jako další nedostatek považuji fakt, že regulace se vztahuje pouze na jazyk smlouvy. S ohledem na dobu platnosti smlouvy lze očekávat, že podnikatel bude se spotřebitelem v průběhu trvání této smlouvy komunikovat (minimálně mu bude zasílat podklady ke každoroční úhradě udržovacích poplatků) a na jazyk této komunikace už zákon nepamatuje.¹¹⁹

Pro odstoupení spotřebitele od smlouvy platí rovněž lhůta 14 dnů. V případě, že byly uzavřeny smlouvy dvě (jedna zřizující spotřebiteli právo k nemovitosti a druhá zajišťující mu členství ve výměnném systému) běží jediná lhůta pro odstoupení, a ta se odvíjí od termínu uzavření smlouvy zřizující právo užívat ubytovací nařízení – tato smlouva je

---

¹¹⁸ §§ 1856 – 1858 NOZ.

¹¹⁹ Srov. §§ 1854-1860 NOZ, § 1865 NOZ, §§ 58-65 ObčZ. a §§ 67-70 ObčZ.

považována za smlouvu hlavní. Jak již bylo řečeno v úvodu této kapitoly, v případě, že podnikatel poskytnul spotřebiteli službu vyplývající ze smlouvy zakládající spotřebiteli právo užívat ubytovací zařízení, či zakládající mu členství ve výměnném systému dříve, než uplynula lhůta pro odstoupení, není spotřebitel povinen, v případě využití svého práva pro odstoupení, vracet jakékoliv plnění a podnikatel nemá právo po spotřebiteli požadovat jakoukoliv zálohu či jiné plnění. V případě, že by přesto spotřebitel nárok podnikatele uznal, je uznání tohoto dluhu pokládáno za neplatné.¹²⁰

Zvláštní ustanovení upravující timesharingové smlouvy se zaměřují na regulaci úhrady pravidelných splátek spotřebitelem v případě smluv uzavíraných na dobu delší jednoho roku. Tyto platby jsou dle zákona realizovány jednou za rok a zahrnují členský příspěvek a poplatek za služby sjednané smlouvou. Pokud si smluvní strany nedohodly určení výši ročních splátek dle vývoje cen, jsou tyto platby hrazeny pravidelně ve shodné výši. Zákon rovněž u těchto dlouhodobých smluv pamatuje na možnost odstoupení spotřebitele bez udání důvodu a to v případě, kdy provedl druhou splátku. Tato lhůta se stanovuje na čtrnáct dnů ode dne, kdy byl podnikatelem vyzván k úhradě jakékoliv další platby.¹²¹

Stávající občanský zákoník vůbec poprvé v případě spotřebitelských smluv řeší otázku účinku odstoupení od hlavní smlouvy rovněž na smlouvy o úvěru či jiných finančních službách, kterou spotřebitel sjednává s poskytovatelem za účelem úhrady závazku vyplývajícího ze smlouvy hlavní. Dle tohoto ustanovení se účinky odstoupení vztahují na výše uvedené vedlejší smlouvy bez povinnosti úhrady jakýchkoliv nákladů spotřebitelem.¹²² Považuji za nespravedlivé, že tuto možnost má spotřebitel pouze v případě timesharingových smluv, neboť je jisté, že i k úhradě závazku plynoucího z jiných spotřebitelských smluv jsou spotřebitelé často nuceni přistoupit k úvěrové či jiné finanční smlouvě. Důkazem toho jsou prodejní zájezdy či podomní prodeje, kdy „podnikatelé“ formou nátlaku a nekalých praktik spotřebitele nutí k uzavření těchto smluv. Zde bych ráda

---

¹²⁰ Srov. §§ 1860-1865 NOZ, §§ 67-69 odst. 1 ObčZ.

¹²¹ Srov. §§ 1856-1867 NOZ, a §§ 66 ObčZ.

¹²² § 71 ObčZ.

vyzdvihla úpravu NOZ, která těmto nekalým praktikám činí přítrž již v obecných ustanoveních týkajících se všech spotřebitelských smluv.¹²³

Regulaci timesharingových smluv v NOZ považují za zdařilou, pomínu-li nedostatky úpravy jazyka smlouvy. Spotřebitel má možnost seznámit se s regulací, která je interpretována, jasně a srozumitelně. Zbývá jen úvaha, zda tato regulace přišla včas. Jsem toho názoru, že aktuální situace není již tak dramatická a spotřebitelé jsou informováni o svých právech. Hlavní problém vidím v tom, že existuje mnoho spotřebitelů, kteří uzavřeli timesharingovou smlouvu v době, kdy právní regulace neexistovala. Bohužel platnost starých smluv nadále trvá a tito spotřebitelé jsou nuceni hradit neustále se zvyšující udržovací poplatky anebo mohou od smlouvy odstoupit, samozřejmě bez šance na vrácení „kupní ceny“, která se pohybuje ve stotisícových částkách. Jistou pomoc by spotřebiteli mohly poskytnout informace evropského centra na ochranu spotřebitele „European Consumer Centres“- V každém členském státě EU má spotřebitel možnost obdržet informace ve svém jazyce na bezplatné telefonní lince 00 800 67891011.¹²⁴

Pro příklad uvádím v Příloze 2. konkrétní situaci spotřebitele s kopií timesharingové smlouvy, která byla uzavřena v roce 2003. Podmínky uzavření smlouvy a obsah smlouvy věrně popisují situaci, která byla v době před regulací. Podnikatel zde jednal v rozporu snad se všemi ustanoveními aktuální právní úpravy.

2.5 Další smlouvy

V této kapitole se budu věnovat typům smluv, které jsou spotřebiteli nejčastěji využívanými. Půjde o zjednodušený popis, jelikož tato problematika s tématem mé bakalářské práce přímo nesouvisí. V případě, že jsou tyto smlouvy uzavírány se spotřebiteli, vztahuje se na ně regulace spotřebitelských smluv a považují za nutné je ve stručnosti zmínit. Jedná se zejména o smlouvy kupní, smlouvy o dílo a cestovní smlouvy.

---

¹²³ § 1816 NOZ.

¹²⁴ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 74.

2.5.1 Kupní smlouva

Mezi smlouvy nejčastěji uzavírané spotřebiteli patří smlouvy kupní. Jedná se o dvoustranný právní úkon a lze je uzavřít ústně i písemně. Prodávající má za povinnost odevzdat předmět koupě kupujícímu, který má povinnost za předmět koupě zaplatit dohodnutou cenu a převzít jej.

Kupní smlouvy upravuje obecně současný i ObčZ. i NOZ. V případě, že kupujícím je spotřebitel, pak se regulace smluvních podmínek řídí rovněž i tzv. „zvláštními ustanoveními o prodeji zboží v obchodě“. Za prodej zboží v obchodě je považován prodej uskutečněný v prostoru určeném k podnikání prodejce, ať už se jedná o kamenný obchod či stánek na tržnici.¹²⁵

Obě úpravy se ve zvláštních ustanoveních o prodeji zboží v obchodě věnují zpřísněné regulaci jakosti prodávaného zboží a právy spotřebitele z vadného plnění.¹²⁶

Prodejce je především povinen prodávat zboží ve správné hmotnosti či množství a v předepsané jakosti. Spotřebiteli musí být umožněno si tyto skutečnosti ověřit. Ceny výrobků či služeb musí být v souladu s relevantními cenovými předpisy. Mezi další povinnosti prodávajícího patří rovněž povinnost informační. Spotřebitel musí být seznámen s vlastnostmi daného zboží, se způsobem použití či údržby. V případě, že povaha výrobku vyžaduje podrobnější popis či návod, je prodávající povinen tyto informace doložit písemně, srozumitelnou formou a v českém jazyce. Výrobky musí být viditelně a srozumitelně označeny (název výrobku, hmotnost či množství, atd.).¹²⁷

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě reguluje podmínky převodu vlastnického práva kupovaného zboží, odpovědnost prodávajícího za to, že zboží nemá při převzetí vady. Zákon stanoví, že v případě, že se do šesti měsíců od koupě zboží vada projeví, je na ni pohlíženo jako na vadnou již při převzetí.¹²⁸ Zákonem stanovená lhůta pro uplatnění práva z vady spotřebního zboží je 24 měsíců od převzetí, není-li stanovena jinými právními předpisy doba použitelnosti odlišná. V tom případě se použijí ustanovení o

---

¹²⁵ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 24-26.

¹²⁶ Srov. § 2158 a násl. NOZ a § 612 a násl. ObčZ.

¹²⁷ Srov. TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 27-39.

¹²⁸ Srov. § 2161 odst. 2 NOZ. a § 616 odst. 4 ObčZ.

jakostní záruce.¹²⁹ Zákon rovněž stanoví, v jaké lhůtě musí být reklamáce vyřízena – zde bych ráda uvedla rozsudek Krajského soudu, který řeší otázku sporného vyřízení reklamáce a odstoupení kupujícího od smlouvy na základě nedodržení lhůty pro vyřízení reklamáce. Přestože prodejce reklamaci přijal a odstranil vady věci včas, neoznámil kupujícímu, že je vada odstraněna a nevyzval jej k převzetí věci. Za vyřízení reklamáce je tedy nutno považovat i seznámení kupujícího s jejím výsledkem.¹³⁰

Je samozřejmě možné, aby předmětem koupě bylo zboží s vadami či věci použité. O této skutečnosti však musí být spotřebitel informován; obvykle se toto zboží prodává za nižší cenu a dobu pro uplatnění práv z vadného plnění lze po dohodě smluvních stran zkrátit na polovinu zákonné doby. Nicméně, ujednají-li si strany lhůtu kratší, než stanoví zákon, je takové ujednání neplatné.¹³¹

Specifické podmínky dalších povinností podnikatele, jakými je například informace o ceně zboží, zákaz klamavých informací, vystavení doklad o zakoupení zboží či uplatnění odpovědnosti za vady, reguluje v ustanoveních §§ 3 – 19 zákon o ochraně spotřebitele.

2.5.2 Smlouva o dílo

Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést pro objednatele zhotovení, opravu či úpravu určité věci a objednatel je povinen za toto dílo zaplatit sjednanou cenu a dílo převzít.

Ochrana práv spotřebitele se samozřejmě vztahuje i na tyto smlouvy, je-li objednatelem spotřebitel. Nicméně, na rozdíl od smlouvy kupní, neexistuje žádná zvláštní úprava týkající se práv spotřebitele. Pro podnikatele tak zůstávají závazné informační povinnosti, zákaz diskriminace spotřebitele a povinnost poctivého poskytování služeb, jak ukládají obecná ustanovení o závazcích vyplývajících ze spotřebitelských smluv. Shodně jako u smluv kupních, i zde existuje zákonná úprava odpovědnosti za vady, záruční doby a reklamáce.

---

¹²⁹ Srov. § 2165 odst. 1 NOZ. a § 620 odst. 1 ObčZ.

¹³⁰ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19.4.2004, sp. zn. 25 Co 40/2004.

¹³¹ Srov. § 2168 NOZ. a § 626 odst. 3 ObčZ.

Stávající úprava těchto smluv je zakotvena jak v ObčZ, tak i v ObchZ; tato dualita působí značné komplikace a je v evropském měřítku unikátní. NOZ však svou strukturou tento nedostatek odstraňuje (nahrazuje oba předpisy ObčZ. i ObchZ.) a úprava těchto smluv je jedna (§ 2586 a násl. NOZ).

2.5.3 Zájezd

Posledním typem smluv, o kterém bych se v této práci chtěla zmínit, jsou cestovní smlouvy (dle ObčZ.) anebo, nově, dle úpravy NOZ, smlouvy o zájezdech. Netradičně začnu posledním ustanovením NOZ, týkajícím se úpravy zájezdu, které ve své první části vymezuje postavení podnikatele, coby zákazníka. Text úpravy označuje zájezd za soubor služeb cestovního ruchu, jež není poskytován podnikateli za účelem jeho dalšího podnikání.¹³² Tedy by se dalo říci, že zájezd je soubor služeb cestovního ruchu poskytován zákazníkovi-spotřebiteli, který je uspořádán na dobu delší než 24 hodin či alespoň zahrnuje přenocování spojené s ubytováním anebo dopravou, popř. jinou službou cestovního ruchu.¹³³ V kontextu pojmu „zákazník“ je potřeba uvést fakt, plynoucí z rozsudku Nejvyššího správního soudu, tento pojem zahrnuje rovněž osobu (osoby), v jejíž prospěch je smlouva uzavírána; nelze tak omezit právo reklamovat porušení závazků plynoucích ze smlouvy pouze na osobu, která s cestovní kanceláří smlouvu uzavřela.¹³⁴

Přestože ani jedna z úprav občanského zákoníku výslovně nezahrnuje tento typ smlouvy do dílu týkajícího se ustanovení o závazcích ze spotřebitelských smluv, budou se tyto smlouvy řídit obecnými ustanoveními tohoto dílu v případě, kdy jednou ze smluvních stran je spotřebitel.

Aktuální občanský zákoník upravuje cestovní smlouvu v ustanovení § 852 písm. a) – f). Návrh NOZ (v § 2521 a násl.) dosavadní úpravu navíc rozšiřuje a zpřesňuje tak, aby česká regulace odpovídala požadavkům směrnice č. 90/314/EHS z 13. 6. 1990 o souborných službách pro cestování, pobytech a zájezdech.

---

¹³² § 2548 NOZ.

¹³³ § 2522 odst. 1 NOZ.

¹³⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19.8.2010, sp. zn. 1 As 46/2010 – 79.

Už samotný název dílu NOZ “Zájezd” zpřesňuje oproti ObčZ. oblast úpravy, neboť dosavadní označení “Cestovní smlouvy” je názvem nepřesným; obsahem smlouvy není jen cesta, ale celý soubor služeb cestovního ruchu. Regulace NOZ, kromě definice zájezdu a smluvních stran, zakládá povinnosti poskytovatele zájezdu vůči zákazníkovi. I zde je použita přesnější terminologie – zatímco ObčZ. označuje za protistranu zákazníka cestovní kancelář, NOZ používá termín “pořadatel”. Toto označení považuji za odpovídající, jelikož zájezd nemusí nutně poskytovat pouze cestovní kancelář; shodnou službu mohou nabízet rovněž cestovní agentury, či jinak označení zprostředkovatelé a nepřesná dikce zákona v tomto ohledu může působit obtíže.

Dikce NOZ je ale, dle mého názoru, ve výkladu termínu “*smlouvy o zájezdu*” neurčitá. V ustanovení § 2525 odst. 1. ukládá pořadateli za povinnost vydat zákazníkovi bezprostředně po uzavření smlouvy “*potvrzení o zájezdu*” v písemné formě. V následujících ustanoveních pak definuje seznam náležitostí, které musí *potvrzení o zájezdu* obsahovat. Což zakládá domněnku, že hlavním dokumentem pro tento smluvní vztah je právě toto *potvrzení*. Nicméně v ustanoveních o změnách ceny, podmínek zájezdu či postoupení zájezdu na třetí osobu již zákon opět hovoří o “*smlouvě*”. Na druhou stranu může být spotřebiteli k užítku ustanovení, kde se říká, že pokud smlouva a potvrzení o zájezdu obsahují odlišné údaje, může se zákazník dovolat toho, co je pro něj příznivější.¹³⁵ Přesto se obávám, že tato nejasnost může potenciálně působit ve výkladu zákona jisté obtíže.

Obě úpravy regulují shodně náležitosti smlouvy (potvrzení) – včetně požadovaných náležitostí, mezi něž patří i sdělení ceny zájezdu se všemi poplatky, které nejsou zahrnuty do souhrnné ceny – což lze ukázat na rozhodnutí Městského soudu v Praze, který potvrdil porušení předpisu ze strany cestovní kanceláře, která spotřebitele mylně informovala o ceně zájezdu před uzavřením smlouvy (informace o ceně vzbuzuje zdání, že je nižší, jelikož příplatky a další taxy jsou uváděny v jiné části reklamního letáku).¹³⁶

Dále podmínky, za jakých lze smluvní ujednání měnit; rovněž je zde upravena možnost postoupení smlouvy, právo zákazníka na odstoupení od smlouvy a povinnosti pořadatele v případě vad zájezdu - v této souvislosti připojuji rozsudek Nejvyššího soudu,

---

¹³⁵ § 2525 odst. 3 NOZ.

¹³⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31.8.2011, sp. zn. 8 Ca 159/2008 – 38.

který potvrdil oprávněnost odstoupení od cestovní smlouvy ze strany spotřebitele, jelikož došlo ke změně termínu zájezdu bez dodržení písemné formy oznámení o této změně ze strany cestovní kanceláře.¹³⁷

NOZ důsledněji respektuje ustanovení směrnice týkající se pomoci v nesnázích; paradoxně zjednodušením textu příslušného ustanovení, kde složitě nepopisuje jednotlivé situace, ale stručně a jasně specifikuje povinnost pořadatele neprodleně poskytnout zákazníkovi pomoc, pokud se ocitne po zahájení zájezdu v nesnázích.¹³⁸

Významným posunem v úpravě této problematiky je rovněž odpovědnost pořadatele za náhradu škody, kdy úprava NOZ poprvé zařazuje také náhradu škody z radosti z dovolené; sice používá méně emotivní termín “újma za narušení dovolené”, ale je zde evidentní snaha zákonodárce naplnit smysl směrnice specifikující zájezd jako placenou službu, která slouží pracujícím k zajištění dostatečného odpočinku.¹³⁹ Z čehož plyne, že tato náhrada škody se nevztahuje na případy, kdy účelem zájezdu není rekreace, ale např. školení či konference.

Nově rovněž NOZ upravuje tzv. zahraniční školní pobyty, kdy je zde snaha o posílení práv žáka školy na odstoupení od smlouvy v případě nesplnění specifických informačních povinností pořadatelem.¹⁴⁰

Poslední ustanovení o zájezdu, ve kterém rovněž spatřuji snahu o posílení práva zákazníka (spotřebitele), označuje smluvní ujednání odchylovající se od úpravy zájezdu tohoto dílu NOZ za neplatná.¹⁴¹

Přestože výše specifikované smluvní typy nejsou přímo zařazeny v části upravující práva spotřebitele, je zde snaha zákonodárce o ochranu práv spotřebitele zjevná; ať už jde o strukturu jednotlivých ustanovení či obsah specifických částí, např. informační povinnost poskytovatele/prodávajícího/zhotovitele, regulace odstoupení od smlouvy či náhrada škody.

---

¹³⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.5.2012, sp. zn. 33 Cdo 4718/2009.

¹³⁸ Srov. § 2541 NOZ a § 852 písm k) ObčZ.

¹³⁹ § 2543 odst. 1 NOZ.

¹⁴⁰ §§ 2545 - 2547 NOZ.

¹⁴¹ § 2549 NOZ.

ZÁVĚR

Problematika spotřebitelských smluv tvoří základ ochrany spotřebitele jako takové. Lze říci, že každý člověk se za daných podmínek ocitá v roli spotřebitele. A stejně, jako by každý občan měl znát svá práva a povinnosti, měl by se i jako spotřebitel zajímat o možnosti právní ochrany, kterou mu legislativa zajišťuje.

Cílem mé práce bylo vytyčení základních pojmů a specifikace závazků plynoucích ze spotřebitelských smluv. Věřím, že se mi podařilo vytvořit komplexní pohled na tuto problematiku srovnáním aktuální a nově zaváděné právní úpravy.

Po vstupu naší země do EU bylo nutné začít s inkorporací komunitárního práva do české legislativy. Spolu s tvorbou nového občanského zákoníku tak nastala vhodná příležitost nejen k aktualizaci - v mnoha ohledech již zastaralého - zákona, ale také k včlenění evropského práva. Přestože se komunitární právo neustále vyvíjí a řada nových směrnic vychází průběžně v platnost, podařilo se významnou část již stávající regulace vhodně začlenit do nového předpisu.

Návrh nového Občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb., byl Parlamentem České republiky schválen 8. června 2011, nabyl platnosti 22. března 2012 a vstoupí v účinnost 1. ledna 2014. Jde o ucelený kodex českého práva soukromého a procesního, který rekonstruuje celou řadu stávajících právních předpisů, zejména pak Občanský zákoník a Obchodní zákoník a klade důraz na demokratické právní tradice. Koncem února 2013 vláda ještě zaváhala s termínem uvedení NOZ v účinnost. Jelikož související právní předpisy, které je potřeba vydat, aby zákon mohl bez problémů fungovat, ještě nebyly dokončeny, hrozilo odložení účinnosti NOZ o jeden rok, což by velice zkomplikovalo situaci, ne-li dokonce znemožnilo uvedení vůbec. Nicméně ve středu, 27. 2. 2013, vláda ČR rozptýlila veškeré pochybnosti a potvrdila plánovaný termín účinnosti nového předpisu.

Problematika spotřebitelských smluv je v NOZ ucelenější a odpovídá evropské legislativě; společně s tímto předpisem bude i nadále regulovat ochranu spotřebitele aktuální zákon OchSpot. a samozřejmě další schválené směrnice, které i vstoupí v platnost i v budoucnu.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Gabriela Charbuláková
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Závazky ze smluv uzavíraných se spotřebitelem
Název práce v anglickém jazyce:	The Consumer Contracts Obligations
Vedoucí práce:	JUDr. Blanka Vítová, Ph.D., LL. M.
Počet stran:	80
Počet příloh:	2
Rok obhajoby:	2013
Klíčová slova v českém jazyce:	spotřebitel, dodavatel, podnikatel, spotřebitelské smlouvy, ochrana spotřebitele, porušení práv spotřebitele
Klíčová slova v anglickém jazyce:	consumer, supplier, entrepreneur, consumer contracts, consumer protection, infringement of consumer rights

Bakalářská práce se zabývá popisem rozdílů týkajících se spotřebitelských smluv a závazků z nich vyplývajících v souvislosti se změnami v nově navrženém zákoně č. 89/2012 Sb. (Občanský zákoník). Cílem práce je vyvodit určitá pravidla řešení zadaného problému, která mohou napomoci při řešení často se vyskytujících právně obtížných, avšak málo publikovaných právních problémů, ale také zásadních rozhodnutí a jejich dopadů v praxi. V teoretické části jsou popsány oblasti dané problematiky. Závěr práce patří zhodnocení situace v oblasti spotřebitelských smluv.

This Bachelor thesis deals with differences description of consumer contracts obligations in the context of new legislative proposal by Act No. 89/2012 Coll. of the Civil Code. The aim of this thesis is the interpretation of specific solutions of given problem, which may be helpful by resolving frequent legally difficult and rarely published

juridical problems, but also fundamental rulings and their consequences in practice. The theoretical section explains the relevant issues. The conclusion includes the situation in the area of consumer contracts evaluation.

SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ

ODBORNÁ LITERATURA

ELIÁŠ, K. a kolektiv *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. Ostrava: Sagit, 2012. 1119 s. ISBN: 978-80-7208-922-2.

HULVA, T. *Ochrana spotřebitele*, Praha: ASPI Publishing, 2005. 452 s. ISBN 80-7357-064-5.

MATĚJKA, J. *Úprava spotřebitelských smluv v právním řádu ČR se zvláštním zřetelem k tzv. distančním smlouvám*. Právník 2002, č. 9, ISSN 0231-6625.

TOMANČÁKOVÁ, B. *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*. 2. vydání, Praha: Linde, 2011. 208 s. ISBN 978-80-7201-864-2.

TOMANČÁKOVÁ, B. *Ochrana slabší strany*. Sborník příspěvků z konference Monseho dny. Olomouc: UP, 2006. 676 s. ISBN: 80-244-1565-8.

ŠALAMOUN, M. *Distanční smlouvy aneb jak nakupovat zajíce v pytli*. Současné aktuální otázky spotřebitelského práva: sborník příspěvků z konference konané na PrF MU dne 18. 1. 2008. 124 s. [editoři] J. Fiala a kol., ISBN 9788021045682 (brož.).

ŠVESTKA, J., a kolektiv. *Občanský zákoník: Komentář*. 10. vydání, Praha: C.H.Beck, 2006. 1465 s. ISBN 80-7179-486-4.

ŠVESTKA, J., JEHLIČKA, O., KRATOCHVÍL, M. *Právní ochrana spotřebitele v ČR*. Praha: C.H.Beck, 1999. 620 s. ISBN 80-7179-197-0.

Consumers in Europe, Theme: General and regional statistics, Collection: Statistical books 2009 edition, Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2009. 375 s. ISBN 978-92-79-11362-8.

INTERNETOVÉ ZDROJE

KOČÍ, R., *Spotřebitelské smlouvy* [online]. [cit. 2012-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://obcanske.juristic.cz/69897/index.html>>.

KRAUSOVÁ, A., *Uzavírání smluv, adhezní smlouvy. Brno, 2007. 52 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Masarykova, Fakulta právnická, Katedra obchodního práva.* [online]. [cit. 2013-02-16]., *Dostupné z WWW:* <http://is.muni.cz/th/79148/pravf_m/>.

MENŠÍKOVÁ, P., J. RYCHTAŘÍKOVÁ, *Typologie vztahů dle nového občanského zákoníku a jejich specifika.* [online]. [cit. 2013-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://seminar-v-peci.cz/typologie-vztahu-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku-a-jejich-specifika/>>.

Consumers International, část: “*Who we are*”. [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.consumersinternational.org/who-we-are/consumer-rights>>.

ZÁKONNÉ PRAMENY

Zákon č. 40/1964 Sb., 155/2010, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice 85/577/EHS o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory, [online]. [cit. 2012-10-26]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu, [online]. [cit. 2012-10-26]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

Směrnice Rady 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavíraných na dálku, [online]. [cit. 2012-10-26]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu, [online]. [cit. 2012-10-26]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně, [online]. [cit. 2012-10-26]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>>.

JUDIKATURA

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2007, čj. 3 As 49/2007 – 42.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 7. 2011, sp. zn. 9 A 128/2010 – 33.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 8 Ca 159/2008 – 38.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 33 Cdo 4718/2009.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 7. 2002, sp. zn. 25 Cdo 924/2001.

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 4. 2004, sp. zn. 25 Co 40/2004.

Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. 4. 2010, C-511/08, ve věci Heinrich Heine.

Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 5. 7. 2012, C-49/11, ve věci Content Services.

SEZNAM ZKRATEK

CI	Consumers International
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
EHS	Evropské hospodářská společenství
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EULA	End User License Agreement
IT	Informační technologie
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., v platném znění, nový občanský zákoník
OchSpot.	Zákon č. 634/1992 Sb., v platném znění, o ochraně spotřebitele
ObčZ.	Zákon č. 40/1964 Sb., v platném znění, občanský zákoník
ObchZ.	Zákon č. 513/1991 Sb., v platném znění, obchodní zákoník

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1. Přehled směrnic EU regulujících ochranu spotřebitele vydané v úředním věstníku Evropské Unie

Příloha 2. Smlouva o Timeshare – 2003

PŘÍLOHY

Příloha č 1.

- Směrnice Rady ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory (dále jen 85/577/EHS)
- Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (dále jen 93/13/EHS)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/47/ES ze dne 26. října 1994 o ochraně nabyvatelů ve vztahu k některým aspektům smluv o nabytí práva k dočasnému užívání nemovitostí (dále jen 94/47/ES)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (dále jen 97/7/ES)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (dále jen 1999/44/ES)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (dále jen 2000/31/ES)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES (dále jen 2002/65/ES)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnic 84/450/EHS, 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) (dále jen 2005/29/ES)

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně (dále jen 2008/122/ES).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (dále jen 2009/22/ES)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů (dále jen 2011/83/EU), kterou se mění směrnice 93/13/EHS, 1999/44/ES a zrušuje směrnice 85/577/EHS a 97/7/ES, která zakládá členským státům povinnost přijmout a zveřejnit transpoziční právní předpisy do 13. prosince 2013 a od 13. června 2014 tyto předpisy budou používat. Ustanovení směrnice se vztahuje na smlouvy uzavřené po 13. červnu 2014, aktualizuje platná pravidla a odstraňuje mezery a nesrovnalosti dosavadních předpisů.

Příloha č. 2

Smlouva o Timeshare - 2003

Spotřebitel byl nalákán pod vidinou „výhry“ zájezdu na obchodní prezentaci jisté cestovní kanceláře. Na reklamní akci se dozvěděl, že „výhra“ je slevovým poukazem k týdennímu pobytu na Kanárských ostrovech. Spotřebitel byl psychologickým nátlakem donucen k zakoupení zájezdu. V průběhu pobytu podnikatel zorganizoval prezentační akci, kde opět agresivními praktikami spotřebitele přiměl k nákupu timeshare a již při podpisu smlouvy si vyžádal zálohu ve výši 20.000 CZK. Spotřebitel se zavázal k úhradě „kupní“ ceny timeshare ve výši 7.000 EUR (6.150 EUR+ administrativní poplatek 850 EUR) a ročním udržovacím poplatkům, jejichž výše se bude řídit „klubovými podmínkami“ – tedy se samozřejmě každoročně zvyšuje. Spotřebitel byl donucen uhradit kupní cenu v průběhu prvních 3 let platnosti smlouvy, za tuto částku má nárok využívat po dobu 1 týdne v roce apartmán v letovisku, který v době podpisu smlouvy ještě nebyl dostavěn! Možnost užívání objektu spotřebiteli nastala až po úhradě kupní ceny, tedy po 3 letech od podpisu smlouvy. Zajímavé je datum platnosti smlouvy, které je stanoveno na rok 2074. Spotřebitel od uzavření smlouvy využil svého práva z timesharingové smlouvy celkem třikrát. Vzhledem k neustále se zvyšujícím poplatkům za letenky se pro spotřebitele stal pobyt extrémně drahým. V současné chvíli spotřebitel uvažuje o odstoupení od smlouvy, jelikož je nucen hradit udržovací poplatky, které aktuálně přesahují částku 500 EUR. Celkově tedy spotřebitele stála dovolená (3x1 týden na Kanárských ostrovech pro 4 osoby) jen na ubytovacích poplatcích cca 10.000 EUR, nepočítám úhradu letenek a stravování. Tento příklad věrně kopíruje popis uzavírání timesharingových smluv od Tomančákové. Jelikož k podpisu smlouvy došlo ještě před uvedením relevantní směrnice v platnost, neexistovala prakticky žádná specifická regulace těchto smluv.

Royal Park Albatros Club

ŽADOST O PRIJETÍ/PRODEJNÍ SMLOUVA

Dohoda c: R008/TR0464

Datum: 28/05/03

Dne výše uvedeného byla níže uvedeným žadatelem předložena firme Explotación Hotelera P.A.,S.A. (Společník-zakladatel), jehož adresa je Complejo Parque Albatros, Urb. Golf del Sur, San Miguel de Abona, Santa Cruz de Tenerife, tato žádost o přijetí:

Žadatel: [REDACTED] Adresa: [REDACTED] CZECH REPUBLIC	Státní příslušnost: CZECH C. cestovního pasu: [REDACTED] Telefonní c. (mobil) 00420 [REDACTED] Telefonní c. (pevna) 00420 [REDACTED]
---	---

Tímto žadatel žádá o přijetí do klubu ROYAL PARK ALBATROS CLUB (dále jen "Klub") se sídlem společnosti v komplexu Complejo Parque Albatros, Urb Golf del Sur, San Miguel, Santa Cruz de Tenerife, a to v souladu s následujícími údaji:

(TABULKA A)

C. bytu	Typ bytu	Pocet osob	Dovolenkové období	1. rok využití	Poslední Rok Využití	Nákupní Cena	Nástupní den
332B	1 BED	4	16	2006	2074	5,661.76	SAT
Viz ustanovení 6 na rubu			Viz ustanovení 6 na rubu				

PODMÍNKY ŽADOSTI JSOU NÁSLEDUJÍCÍ:

(TABULKA B)

NÁKUPNÍ PODMÍNKY		
Kupní cena:	€	5,661.76
sleva:	€	
Poplatek za žádost o přijetí:	€	
IGIC 2%:	€	113.24
Správní a smluvní poplatek:	€	
Udržovací poplatek za využitý týdenní pobyt (První rok 2006)	€	280.00
Výmenná organizace (v případě, že to přísluší):	€	0.00
NÁKUPNÍ CENA:	€	6,055.00
Datum Splatnosti:		31/07/05

Všechny platby, až na první, se musí provést ve prospěch sverenského správce "HUTCHINSON & CO TRUST COMPANY LTD" prostřednictvím přímého bankovního převodu pro Hutchinson & Co Trust Company Lid klientský účet c. 1870815-10 v Deutsche Bank, An Den Dominikanern 11-27, 5000 Köln 1, BLZ 370 700 24, Swift kód: DEUTDEBKOE.

Žadatel tím, že se níže podepisuje, tímto dokladem je neodvolatelně smluvně vázan k Podmínkám žádosti o přijetí tak, jak se uvádí na rubní straně, s účinností ode dne jeho podpisu této žádosti o přijetí. Žadatel se rovněž zavazuje uhradit výše uvedený správní poplatek (Tabulka B) ode dne této dohody a podle příslušných změn v souladu se Stanovami Klubu.

[Signature] x *[Signature]*
 ŽADATEL ŽADATEL
[Signature] *[Signature]*
 SVEDEK PODPISU ŽADATELE
 Místo a datum: 28-5-03

Schváleno a přijato Společníkem-zakladatelem v rámci Podmínek žádosti o přijetí, uvedených na rubu tohoto dokladu.
 Jménem a v zastoupení SPOLEČNÍKA-ZAKLADATELE
 Místo a datum:

ANDY/CARL/CHARTER

332B/16

vp

€

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

1. Akceptací této žádosti Společníkem-zakladatelem se ustanovuje dohoda mezi stranami, která se dále bude uvádět jen jako "Dohoda".
Prostřednictvím tohoto dokladu žadatel se zavazuje ke kompromisům, které jsou stanovené v Statutu klubu (ve Stanovách), jehož kopie vám bude teď odevzdána, jakož i podrobný seznam zařízení, kterým jsou vybaveny jednotlivé byty.
2. Svěřenským správcem který bude jednat úplně nezávisle a nestranně vůči stranám je Hutchinson & Co Trust Company Limited, z Priory Court, Tuscam Way, Camberley, Surrey, GU15 3YX, Anglie (Telefon: + 44 1276 675111, Fax: + 44 1276 676411). Svěřenský správce podrží v zapečetěné obálce poplatek za žádost o přijetí, obdrženy od žadatele až do dne, kdy bude vydáno Potvrzení o dovození v souladu se Stanovami klubu.
3. Žadatel se rovněž zavazuje k úhradě ročních udržovacích poplatků jako držitel Potvrzení o dovození, a to za každý rok, v němž má právo užívat byt jako člen Klubu v souladu s ročním tarifem, který bude určen dle Stanov Klubu, jakož i veškeré všeobecné nepřímé kanárské daně nebo jiné obdobné daně, které by bylo dle zákona nutné inkasovat žadateli. Udržovací poplatek za první rok bude splatitelný dnem podepsání této Dohody. Dále veškeré další platby budou splatné každoročně k 1. lednu. Průměrné roční zvýšení za posledních 5 let činilo 2,8%.
4. V souvislosti s předchozím bodem, a aby se zamezilo jakýmkoli pochybnostem, bylo jednoznačně dohodnuto, že v případě, že členství žadatele v Klubu bude zrušeno pro neplacení udržovacích poplatků nebo z jakéhokoli jiného důvodu jemu přisouditelnému, v žádném případě nebude mít žadatel právo na úplné nebo částeční vrácení nákupní ceny.
5. V souladu s touto Dohodou ve lhůtě 45 dní ode dne obdržení celkové částky nákupní ceny Společník-zakladatel udělá vše potřebné k tomu, aby bylo vydáno Potvrzení o dovození na týdenní pobyty tak, jak se uvádí v "Tabulce A" této Dohody, co se týče specifikace bytu. Tam, kde to kontext bude dovolovat a vyžadovat, specifikace této Dohody budou mít plnou platnost a účinnost i přesto, že výdej Potvrzení o dovození pro žadatele se ukončil.
6. Číslo bytu a příslušný týden, obojí uvedeno v Tabulce A této Dohody, budou rezervovány na jméno žadatele až do data splatnosti uvedeného v Tabulce B této Dohody. Pokud by Svěřenský správce obdržel neuhrazené částky k skompletizování nákupní ceny až po termínu splatnosti, Společník-zakladatel bude moci přidělit v dané sezóně žadateli, na základě absolutní diskretnosti a bez jeho schválení, alternativní jednotýdenní pobyt, v alternativním bytě stejné kategorie a stejné velikosti.
7. Pokud by žadatel neprovedl příslušnou platbu v termínu splatnosti, který je uveden v Tabulce B, dopustí se neplnění této Dohody a přijde o zaplacené Částky jako kompenzace za marketingové náklady a Dohoda se bude považovat za neuzavřenou.
8. S nezávislou výměnnou organizací byla podepsána Dohoda, aby Společníci (členové) Klubu mohli využívat reciproční výměnný program. Veškerá prohlášení, která se uvádí v informačním prospěchu a v dokumentaci této organizace jsou vyjádřením zmíněné organizace.
9. Nebude platná žádná úprava této Dohody, pokud se neprovede písemně a nebude podepsána žadatelem nebo žadateli a Společníkem-zakladatelem s tím, že tato Dohoda se rozumí jako celková Dohoda mezi stranami a nebude platný žádný příslib, ani ústní ani implicitní, který nebude sepsán a obsažen v samotné dohodě.
10. Rozumí se, že tato Dohoda přináší sebou formální právní závazek a není možné od ní odstoupit, zrušit ji nebo rozvázat, s výjimkou písemného souhlasu obou stran.
11. Tato Dohoda se řídí španělskými zákony se všemi důsledky.
12. Strany se jednoznačně podrobí výlučně soudní pravomoci, která se řídí "forum rei sitae", což v tomto případě je v kompetenci soudů v Granadillě de Abona a v Santa Cruz de Tenerife.
13. Společník-zakladatel nebude vázán žádnou smluvní povinností, pokud neobdrží celkový obnos, na který má nárok podle této Dohody.
14. Podmíněn jenom akceptací této Dohody Společníkem-zakladatelem ve lhůtě 28 dní ode dne obdržení žádosti o přijetí, žadatel je neodvolatelně vázán podmínkami této žádosti o přijetí.
15. Co se týče interpretace tohoto dokladu se rozumí, že tam, kde to kontext vyžaduje nebo umožňuje, mužský rod zahrnuje také ženský rod, jednotné číslo zahrnuje množné číslo a opačně množné číslo zahrnuje jednotné; a když dvě nebo více osob je obsažených ve výraze "žadatel" nebo "člen", povinnosti spadající na "žadatele" nebo "člena" se budou považovat solidárně převzaté těmito osobami.
16. Svěřenský správce a Společník-zakladatel nemohou přijímat žádnou odpovědnost, která vyplývá z jakékoli platby provedené jiné fyzické nebo právnické osobě, než HUTCHINSON & CO.